

ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BOSNE I HERCEGOVINE

NESLUŽBENI PREČIŠĆENI TEKST¹

(„Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10)²

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

ODJELJAK I. OSNOVNI PRINCIPI I DEFINICIJE

Član 1.

(Svrha i predmet zakona)

(1) Ovim zakonom uspostavlja se sistem javnih nabavki u Bosni i Hercegovini, prava, dužnosti i odgovornosti učesnika u postupcima nabavke i postupak kontrole javnih nabavki radi osiguranja:

- a) najefikasnijeg načina korištenja javnih sredstava s obzirom na svrhu i predmet javne nabavke;
- b) izvršenja nabavke i dodjeljivanja ugovora o javnoj nabavci, koji vrše ugovorni organi u skladu s postupcima utvrđenim ovim zakonom i
- c) da, pri tome, ugovorni organi preduzmu sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarivanje jednakog tretmana, nediskriminacije i transparentnosti.

(2) Javna nabavka odnosi se na nabavku roba, usluga i radova, a provode je "ugovorni organi" iz člana 3. ovog zakona u skladu s Pravilima utvrđenim u ovom zakonu i u pratećim podzakonskim aktima usvojenim u skladu s odredbama člana 53. ovog zakona.

Član 2.

(Definicije)

(1) "Hitni postupak" podrazumijeva poseban oblik hitnog ograničenog postupka koji može biti primijenjen kada poštivanje propisanih rokova nije moguće zbog hitnosti, prijetnje ugrožavanja okoliša ili više sile.

(2) "Kandidat" podrazumijeva dobavljača koji je podnio zahtjev za poziv da učestvuje u ograničenom ili pregovaračkom postupku.

(3) "Konkurs za izradu idejnog rješenja" podrazumijeva postupak koji ugovornom organu omogućava da osigura, uglavnom u oblastima prostornog uređenja, urbanizma, arhitekture i građevinarstva ili obrade podataka, plan ili rješenje koje izabira Konkursna komisija u postupku konkurentskog nadmetanja sa ili bez dodjele nagrada.

(4) "Elektronska sredstva" podrazumijevaju telegraf, faks ili drugu telekomunikacijsku opremu namijenjenu za prijenos podataka.

(5) "Okvirni sporazum" podrazumijeva sporazum ograničenog trajanja između ugovornog organa i dobavljača, a njegova je svrha utvrđivanje okvira za ugovore koji

---

¹ Legalist.ba objavljuje ovaj tekst u dobroj vjeri, smatrajući ga u trenutku objavljivanja ispravnom prečišćenom verzijom zakonskog teksta. Ali, autori i Legalist.ba ne jamče da je objavljena verzija prečišćenog teksta propisa pravno valjana, trenutno važeća ili pravodobno dopunjena i mijenjana, stoga Legalist.ba ne odgovara za štetne posljedice koje mogu nastupiti usljed preuzimanja i korištenja ovog neslužbenog prečišćenog teksta.

² Tekst koji je podvučen su izmjene i dopune objavljene u „Službenom glasniku BiH“, brojevi: 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10.

će se dodjeljivati u tom periodu, naročito u pogledu predmeta ugovora, a kada je to primjereno, i u pogledu predviđenih vrijednosti, obima ili količine, kao i cijene.

(6) "Subvencionirani ugovor" podrazumijeva dodjeljivanje ugovora o javnim nabavkama roba, usluga i radova koje ugovorni organi direktno ili indirektno subvencioniraju.

(7) "Pregovarački postupak" podrazumijeva postupak u kojem ugovorni organ pregovara o uslovima ugovora s jednim ili više pozvanih dobavljača. Ovaj postupak može se provoditi sa ili bez prethodnog objavljivanja obavještenja o nabavci, isključivo prema uslovima utvrđenim u ovom zakonu.

(8) "Otvoreni postupak" podrazumijeva postupak u kojem svaki zainteresirani dobavljač može dostaviti ponudu.

(9) "Pretkvalifikacija" podrazumijeva postupak u kojem ugovorni organ, na osnovu selekcionih kriterija definiranih u tenderskoj dokumentaciji, vrši izbor kvalificiranih kandidata, koji će se pozvati da dostave ponude u ograničenom ili pregovaračkom postupku.

(10) "Ugovor o javnoj nabavci usluga" podrazumijeva ugovor u pisanoj formi koji se zaključuje radi ostvarivanja finansijske koristi a odnosi se na osiguranje usluga koje nisu izuzete od ovog zakona. Ovaj ugovor nije ugovor o nabavci roba ili radova definiranih u stavu (10), odnosno (11) ovoga člana. Usluge koje su izuzete od ovog zakona navedene su u Aneksu II., dio C, koji je sastavni dio ovog zakona. Ugovor o javnoj nabavci može biti:

- a) Ugovor o javnoj nabavci, čiji su predmet i robe i usluge, ugovor je o javnoj nabavci usluga, ukoliko vrijednost odnosnih usluga prelazi vrijednost roba obuhvaćenih tim ugovorom.
- b) Ugovor o javnoj nabavci, čiji su predmet usluge, ugovor je o javnoj nabavci usluga. On uključuje i radove u smislu Aneksa I. ovog zakona koji su sporedni u odnosu na osnovni predmet ugovora.

(11) "Ugovor o javnoj nabavci roba" podrazumijeva ugovor u pisanoj formi koji se zaključuje radi ostvarivanja finansijske koristi i odnosi se na kupovinu, leasing, zakup ili najamnu kupovinu, sa ili

bez opcije otkupa roba (sirovina, proizvoda, opreme i drugih predmeta bilo kojeg oblika i veličine), uključujući neophodnu pripremu mjesta izvođenja radova i usluga ugradnje.

(12) "Ugovor o javnoj nabavci radova" podrazumijeva ugovor u pisanoj formi koji se zaključuje radi ostvarivanja finansijske koristi, a za predmet ima ili izvođenje ili i izvođenje i projektiranje radova koji se odnose na neku od djelatnosti utvrđenih u Aneksu I., koji je sastavni dio ovog zakona, ili realizaciju, bez obzira na sredstva, posla koji odgovara uslovima utvrđenim od strane ugovornog organa. Pojam "radova" podrazumijeva rezultat gradnje ili građevinskih radova uzet u cjelini, a koji je sam po sebi dovoljan za ispunjenje neke ekonomske ili tehničke funkcije.

(13) "Zahtjev" podrazumijeva pisani dokument kojim dobavljač podnosi zahtjev za poziv za učešće u ograničenom ili pregovaračkom postupku.

(14) "Ograničeni postupak" podrazumijeva postupak u kojem bilo koji dobavljač koji želi postati kandidat može zahtijevati učešće i u kojem samo oni kvalificirani kandidati koje pozove ugovorni organ mogu dostaviti ponude.

(15) Pojmovi "dobavljač", "pružalac usluga" i "izvođač radova" podrazumijevaju svakog privrednog

subjekta, koji može biti fizičko ili pravno lice ili grupa takvih lica koja na tržištu nudi robe, usluge ili radove. Ukoliko nije drugačije naznačeno, pojam "dobavljač" podrazumijevat će "dobavljač", "pružalac usluga" ili "izvođač radova".

(16) "Ponuda" podrazumijeva dokument koji podnosi dobavljač i kojim nudi snabdijevanje proizvodima, pružanje usluga ili izvođenje radova pod uslovima koji su određeni od strane ugovornog organa.

(17) "Tenderska dokumentacija" podrazumijeva dokumentaciju kojom se opisuje predmet nabavke, uslovi ugovora i postupak izbora najpovoljnije ponude, a objavljuje je ili dobavljačima predstavlja ugovorni organ. Ova dokumentacija uključuje obavještenje o nabavci, poziv na dostavu ponuda, tehničke specifikacije, nacrt ugovora i druge relevantne dokumente i objašnjenja.

(18) "Ponudač" podrazumijeva dobavljača koji je dostavio ponudu.

(19) "Alternativna ponuda" podrazumijeva ponudu u kojoj se nude drugačije karakteristike predmeta ugovora u odnosu na one koje su navedene u tenderskoj dokumentaciji.

(20) "Pisani" ili "u pisanoj formi" podrazumijeva svaki izraz koji se sastoji od riječi ili brojeva koji se mogu pročitati, umnožiti i naknadno saopćiti, a također i informacije koje se prenose i arhiviraju uz pomoć elektronskih sredstava, naravno pod uslovom da je sadržaja osiguran i da se potpis može identificirati.

ODJELJAK II. PRIMJENA ZAKONA

Član 3.

(Ugovorni organi)

(1) Pod ugovornim organom podrazumijeva se:

a) svaki organ uprave na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno na kantonalnom, gradskom ili općinskom nivou (u daljnjem tekstu: organi na državnom ili lokalnom nivou uprave);

a) svaki javni subjekt i/ili privredno društvo, tj. organ, kako je to definirano u stavu (2) ovog člana;

b) svako javno društvo/preduzeće koje obavlja neku od djelatnosti definiranih u stavu (3) ovog člana i nad kojim ugovorni organ može vršiti dominantan uticaj po osnovu vlasništva nad tim društvom/preduzećem, finansijskog učešća u tom društvu/preduzeću ili po osnovu Pravila o upravljanju tim društvom/preduzećem.

(2) Javni subjekt, tj. organ, u skladu sa stavom (1) tačka b) ovog člana, podrazumijeva svaki subjekt:

a) osnovan u posebnu svrhu zadovoljavanja potreba od općeg interesa, a nema industrijski ili komercijalni karakter,

b) koji ima svojstvo pravnog lica i

c) koji većinskim dijelom finansiraju organi na državnom ili lokalnom nivou uprave ili drugi javni subjekti definirani u ovom stavu; ili u kome nadzor nad upravljanjem vrše organi ili subjekti definirani u ovom stavu; ili koji ima upravni, upravljački ili nadzorni odbor u kojem su više od polovine članova imenovali organi na državnom ili lokalnom nivou uprave ili drugi javni subjekti definirani u ovom stavu.

(3) Djelatnosti koje obavljaju javna društva / preduzeća iz stava (1) tačka c) ovog člana sastoje se od:

a) osiguranja ili rada fiksnih mreža s ciljem pružanja javnih usluga u vezi s proizvodnjom, transportom ili distribucijom:

1) vode,

2) električne energije ili

3) plina ili toplotne energije;

b) ili snabdijevanja takvih mreža vodom, električnom energijom, plinom ili toplotnom energijom;

c) eksploatacije geografske lokacije sa svrhom:

1) istraživanja ili crpljenja nafte, plina, uglja ili drugih čvrstih goriva, ili

2) smještaja zračne, morske ili riječne luke ili drugih terminala za prijevoznike u zračnom, morskom ili riječnom saobraćaju;

d) rada mreža koje pružaju usluge javnog prijevoza putem željeznice, metroa, tramvaja, trolejbusa, autobusa ili žičare;

e) osiguranja ili rada javnih telekomunikacionih sistema ili pružanje jedne ili više javnih telekomunikacionih usluga.

(4) U slučaju da neku od djelatnosti definiranih u stavu (3) ovog člana osigurava i jedno ili više preduzeća koja nisu obuhvaćena definicijom iz stava (1) tačka c) ovog

člana, Vijeće za konkurenciju će, na traženje direktora Agencije za javne nabavke a po osnovu zahtjeva odnosnog ugovornog organa, ocijeniti/izjaviti da li je tržište za datu djelatnost ("relevantno tržište") konkurentno. U slučaju da je to relevantno tržište proglašeno konkurentnim, direktor Agencije za javne nabavke predložit će izmjenu i dopunu ovog zakona, kojim se, u odnosu na konkretnu djelatnost, od obaveze poštivanja ovog zakona oslobađaju svi definirani ugovorni organi.

(5) Agencija za javne nabavke priprema liste kategorija ugovornih organa. Ako se ugovorni organ definiran u stavovima (1) do (3) ovog člana ne nađe na listi koju utvrdi Agencija za javne nabavke, on će, bez obzira na to, biti obuhvaćen ovim zakonom.

Član 4.

(Ugovori koji su predmet ovog zakona)

(1) Ugovorni organi dodijelit će ugovore o javnoj nabavci radova, roba i usluga u skladu s odredbama ovog zakona i njegovim podzakonskim aktima.

(2) Ovaj zakon također se primjenjuje na dodjeljivanje ugovora o javnoj nabavci radova, roba i usluga koje ugovorni organi direktno ili indirektno subvencioniraju. Ugovorni organ koji daje takve subvencije dužan je osigurati poštivanje odredbi ovog zakona u slučajevima kada subvencionirani ugovor dodjeljuje neko drugo fizičko ili pravno lice, odnosno dužan je i sam poštivati odredbe ovog zakona u slučajevima kada dodjeljuje subvencionirani ugovor za ili u ime tih fizičkih ili pravnih lica.

(3) Okvirni sporazum koji se provodi u skladu s odredbama člana 32. ovog zakona se, u smislu ovog zakona, smatra ugovorom zaključenim u skladu s ovim zakonom.

Član 5.

(Ugovori na koje se ne primjenjuju odredbe ovog zakona)

(1) Sljedeći ugovori mogu biti izuzeti od primjene odredbi ovog zakona:

- a) ugovori koji se odnose na državne tajne, kao što je definirano relevantnim zakonima, drugim propisima i upravnim odredbama važećim u Bosni i Hercegovini;
- b) ugovori čije izvršenje mora biti popraćeno posebnim mjerama sigurnosti, u skladu s relevantnim zakonima, drugim propisima i upravnim odredbama važećim u Bosni i Hercegovini;
- c) ugovori koji se dodjeljuju u skladu sa sporazumom prema kojem se primjenjuje posebna procedura međunarodnih, kreditnih ili donatorskih subjekata;
- d) ugovori iz oblasti odbrane koji se odnose na proizvodnju ili trgovinu oružjem, vojnom opremom i namjenskim materijalom;
- e) kupovina ili iznajmljivanje, bilo kojim finansijskim sredstvima, zemljišta, postojećih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja iz njih proističu.

(2) Koncesioni ugovori dodjeljuju se u skladu sa zakonima o koncesijama u Bosni i Hercegovini.

ODJELJAK III. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 6.

(Vrijednosni razredi)

(1) Vrijednost ugovora o javnoj nabavci procjenjuje ugovorni organ na početku postupka nabavke u skladu s odredbama od stava (5) do stava (8) ovog člana. Ta vrijednost odredit će koje će se poglavlje ovog zakona primjenjivati na postupak dodjele ugovora, u skladu s odredbama iz stava (2) i stava (3) ovog člana.

(2) Primarni, tj. domaći vrijednosni razredi:

- a) Kada je vrijednost ugovora jednaka ili veća od 50.000,00 KM u slučaju roba i usluga, ili 80.000,00 KM u slučaju radova, ugovorni organ primjenjivat će Pravila utvrđena u Poglavlju II. ovog zakona.
- b) Kada je vrijednost ugovora niža od 50.000,00 KM u slučaju roba i usluga, ili 80.000,00 KM u slučaju radova, ugovorni organ primjenjivat će Pravila utvrđena u Poglavlju III. ovog zakona.

(3) Međunarodni vrijednosni razredi:

Kada je vrijednost ugovora u slučaju roba i usluga jednaka ili veća od 500.000,00 KM za državne organe ili 700.000,00 KM za lokalne organe ili javne subjekte definirane u članu 3. stav (2) ovog zakona, ili u slučaju kada je vrijednost radova jednaka ili veća od 2.000.000,00 KM, postupak će, osim u slučaju usluga nabrojanih u Aneksu II., dio B ovog zakona, biti otvoren za međunarodnu konkurenciju. Ugovorni organ postupat će u skladu s Pravilima utvrđenim u Poglavlju II. ovog zakona, uz primjenu sljedećih odredbi:

- a) objavljivanje obavještenja o nabavci iz člana 20. ovog zakona dopunjava se objavljivanjem sažetka obavještenja o nabavci na engleskom jeziku;
- b) obavještenje o nabavci će također biti objavljeno u skladu sa stavom (4) člana 20. ovog zakona;
- c) rokovi navedeni u članu 21. stav (5) i stav (6) tačka a) i b) ovog zakona se u svakom pojedinom slučaju produžavaju za 12 dana;
- d) dva roka navedena u članu 21. stav (6) tačka c) ovog zakona produžavaju se i iznose 12, odnosno 10 dana.

(4) Vrijednosni razredi navedeni u ovom članu važit će do momenta njihove izmjene na način utvrđen u podzakonskim aktima.

(5) Vrijednost ugovora o javnoj nabavci je procijenjena ukupna vrijednost, bez uključenog iznosa pripadajućih indirektnih poreza, koju plaća ugovorni organ za predmet ugovora.

(6) Osnov za izračunavanje vrijednosti okvirnog sporazuma je procijenjena maksimalna vrijednost, bez uključenog iznosa pripadajućih indirektnih poreza, svih ugovora predviđenih u datom periodu.

(7) Procjene iz stavova (5) i (6) ovog člana moraju biti važeće u vrijeme objavljivanja obavještenja o nabavci ili, u slučajevima kada se takvo obavještenje ne zahtijeva, u momentu u kojem ugovorni organ započinje postupak dodjele ugovora.

(8) Ugovornim organima nije dozvoljeno dijeljenje predmeta ugovora s namjerom izbjegavanja primjene nabavnih postupaka utvrđenih ovim zakonom. Ugovor se može dijeliti samo ako su svi dijelovi tako podijeljenog ugovora predmet istog postupka o javnoj nabavci, koji je, u skladu s odredbama ovog zakona, odabran za taj cjelokupni ugovor.

Član 7.

(Komisija za nabavke)

(1) Za provođenje postupaka javne nabavke, u skladu s Poglavljem II. ovog zakona, ugovorni organ obavezan je imenovati Komisiju za nabavke.

(2) Za provođenje postupaka javne nabavke, u skladu s Poglavljem III. ovog zakona, ugovorni organ može imenovati Komisiju za nabavke.

(3) Uspostavljanje i rad Komisije za nabavke regulirat će se podzakonskim aktima.

Član 8.

(Upotreba jezika)

Svi dokumenti navedeni u ovom zakonu koje, u vezi s postupcima dodjeljivanja ugovora propisanim ovim zakonom, ispostavljaju ugovorni organi ili koje podnose ugovornim organima sačinjavaju se na jednom od zvaničnih jezika u Bosni i Hercegovini, u skladu s odredbama člana 6. stav (3) tačka a) ovog zakona. Pored toga, tenderska dokumentacija može se pripremiti i na engleskom ili bilo kom

drugom odgovarajućem jeziku, s tim da se pri tome mora sačuvati cjelovitost sadržaja informacija iz tenderske dokumentacije. Sažetak objave obavještenja o javnoj nabavci uvijek se može pripremiti na engleskom ili bilo kom drugom odgovarajućem jeziku za međunarodno objavljivanje – kao što je navedeno u članu 20. stav (4) i (5) ovog zakona.

Član 9.
(Povjerljivost)

Uvažavajući važeće propise o slobodnom pristupu informacijama u Bosni i Hercegovini:

- a) a) Povjerljive informacije sadržane u bilo kojoj tenderskoj ponudi, koje se odnose na komercijalne, finansijske ili tehničke informacije ili poslovne tajne ili znanja (know-how) učesnika tendera, ne smiju se ni pod kojim uslovima otkrivati bilo kom licu koje nije zvanično uključeno u postupak nabavke.
- b) Nakon javnog otvaranja tendera, nijedna informacija vezana za ispitivanje, pojašnjenje ili ocjenu tendera i razmatranje ugovornog organa ili Komisije za nabavke ne smije se otkrivati nijednom učesniku tendera ili trećem licu prije nego što se odluka o dodjeli ugovora ne saopći pobjedniku tendera.

POGLAVLJE II.
POSTUPCI DODJELE UGOVORA U KATEGORIJI DOMAĆIH VRIJEDNOSNIH RAZREDA

ODJELJAK I.
IZBOR POSTUPKA ZA DODJELU UGOVORA

Član 10.
(Vrste postupaka za dodjelu ugovora)

Ugovori o javnoj nabavci roba, usluga ili izvršenju radova dodjeljuju se putem jednog od sljedećih postupaka i prema uslovima navedenim u članu 11. ovog zakona:

- a) otvoreni postupak;
- b) ograničeni postupak s pretkvalifikacijom;
- c) pregovarački postupak s objavljivanjem obavještenja o nabavci;
- d) pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja o nabavci;
- e) konkurs za izradu idejnog rješenja.

Član 11.
(Uslovi za primjenu postupaka dodjele ugovora)

(1) Ugovorni organ dodjeljuje ugovor na osnovu otvorenog postupka, osim u slučaju da su ispunjeni uslovi iz stavova (2) i (5).

(2) U slučaju obimnih ili složenih nabavki, koje iziskuju provođenje postupka pretkvalifikacije, može se koristiti ograničeni postupak. Ugovor o pružanju konsultativnih usluga bit će dodijeljen po procedurama ograničenog postupka.

(3) Ugovorni organi mogu izuzetno ugovore dodjeljivati putem pregovaračkog postupka, nakon objavljivanja obavještenja o javnoj nabavci, na način kako je to niže opisano. Isključena je mogućnost primjene ovog postupka na ugovore koji na bilo koji način uključuju ili kojima prethodi konkurs za izradu idejnog rješenja.

Slučajevi dodjele ugovora nakon objavljivanja obavještenja o nabavci:

- a) u slučaju kada su u otvorenom ili ograničenom postupku dostavljene samo ponude koje ne ispunjavaju postavljene uslove i kada je ugovorni organ ponovio postupak s odgovarajućim izmjenama uslova i pri tome osigurao da ugovorni uslovi u skorije vrijeme provedenog postupka nisu značajno promijenjeni;

- b) u izuzetnim, posebnim slučajevima ugovora o izvođenju radova ili pružanju usluga, kada priroda radova ili usluga ili rizici koji se odnose na prethodno navedeno ne dozvoljavaju prethodno utvrđivanje ukupnih cijena;
- c) kada se odnosi na ugovore o javnim nabavkama radova – za radove koji se izvode isključivo s ciljem istraživanja, testiranja ili razvoja, a ne s ciljem ostvarenja zarade ili nadoknade troškova istraživanja i razvoja.

(4) Ugovorni organi izuzetno mogu ugovore dodjeljivati putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja o nabavci, u niže navedenim slučajevima. Isključena je mogućnost primjene ovog postupka na ugovore koji na bilo koji način uključuju ili kojima prethodi konkurs za izradu idejnog rješenja.

Slučajevi dodjele ugovora bez objavljivanja obavještenja o nabavci:

- a) kod ugovora o javnim nabavkama radova, roba ili usluga:
  - 1. u slučaju kada nijedna ponuda ili nijedna odgovarajuća ponuda nije dostavljena u otvorenom ili ograničenom postupku i kada je ugovorni organ ponovio postupak s odgovarajućim izmjenama uslova i pri tome osigurao da ugovorni uslovi u skorije vrijeme provedenog postupka nisu značajno promijenjeni i da su svi ponuđači koji zadovoljavaju minimum kvalifikacionih zahtjeva pozvani na pregovaranje;
  - 2. kada nijedan zahtjev za učešće u ograničenom postupku nije dostavljen ili nijedan kvalificirani kandidat nije zatražio učešće u ograničenom postupku i kada je ugovorni organ ponovio postupak s odgovarajućim izmjenama uslova i pri tome osigurao da ugovorni uslovi u skorije vrijeme provedenog postupka nisu značajno promijenjeni;
  - 3. kada zbog suštinskih, tehnički dokazivih ili umjetničkih razloga, ili zbog razloga koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava, samo određeni dobavljači mogu izvršiti nabavku, pružiti usluge ili izvršiti radove i kada ne postoji druga mogućnost izbora;
  - 4. kada se izuzetno, zbog dokazivih razloga krajnje hitnosti, prouzrokovane događajima nepredvidivim za dati ugovorni organ, ne mogu ispoštovati ovim zakonom utvrđeni minimalni rokovi za ubrzani ograničeni postupak. Okolnosti kojima se opravdava izuzetna hitnost postupka ne smiju se ni u kom slučaju moći dovesti u vezu s ugovornim organom.
- b) kod ugovora o javnim nabavkama roba:
  - 1. kada su proizvodi u pitanju proizvedeni isključivo za svrhe istraživanja, eksperimentiranja, proučavanja ili razvoja; ova odredba ne odnosi se na količinsku (serijsku) proizvodnju s ciljem ostvarenja zarade ili nadoknade troškova istraživanja i razvoja;
  - 2. za dodatne isporuke koje vrši prvobitni dobavljač, a koje su namijenjene ili kao djelimična zamjena redovnih isporuka ili ugradnji, ili kao proširenje postojećih isporuka ili ugradnji, kada su prethodni ugovori još uvijek na snazi, kada nema suštinskih izmjena u cijenama i drugim uslovima i kada bi promjena dobavljača obavezala ugovorni organ na nabavku materijala različitih tehničkih karakteristika, što bi rezultiralo pojavom nekompatibilnosti ili disproporcionalnih tehničkih poteškoća u radu i održavanju; trajanje takvih ugovora kao i trajanje obnovljenih ugovora, kao opće pravilo, ne može biti duže od jedne godine računajući od dana dodjele inicijalnog ugovora;
  - 3. za robe nuđene i kupljene na berzovnom tržištu;
  - 4. za nabavku robe pod izuzetno povoljnim uslovima, ili od dobavljača koji je u postupku likvidacije svojih poslovnih aktivnosti, ili od potraživača ili vršioca stečaja, ili u aranžmanu s povjericima, ili u sličnom postupku;
- c) u slučaju ugovora o javnim nabavkama usluga, kada odnosni ugovor slijedi nakon konkursa za izradu idejnog rješenja, provedenog u skladu s odredbama člana 43. i 44. ovog zakona, a ugovor se dodjeljuje pobjedniku, odnosno jednom od

pobjednika konkursa; u posljednjem slučaju svi pobjednici konkursa pozivaju se na učešće u pregovorima;

d) u slučaju ugovora o javnim nabavkama usluga i radova:

1. za dodatne usluge ili radove koji nisu uključeni u prvobitno razmatrani projekat ili u prvobitno zaključeni ugovor ali koji, usljed nepredviđenih okolnosti, postanu neophodni za izvršenje ili izvođenje u njima opisanih usluga, odnosno radova, i kada se takve dodatne usluge ili radovi ne mogu tehnički ili ekonomski odvojiti od glavnog ugovora bez većih nepogodnosti za ugovorni organ. Međutim, takvi ugovori jedino se mogu zaključiti s dobavljačem kome je dodijeljen glavni ugovor, a ukupna vrijednost ugovora dodijeljenih za dodatne usluge ili radove ne može preći 50% od vrijednosti glavnog ugovora.
2. za nove usluge ili radove koji predstavljaju ponavljanje sličnih usluga ili radova povjerenih dobavljaču kojem je isti ugovorni organ dodijelio raniji ugovor, uz uslov da su takve usluge ili radovi u skladu sa osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen prvi ugovor u skladu s otvorenim ili ograničenim postupkom. Na mogućnost vođenja postupka ukazat će se već pri raspisivanju tendera za prvi projekat, a ukupne procijenjene troškove kasnijih usluga ili radova ugovorni organ uzet će u razmatranje prilikom procjenjivanja vrijednosti ugovora. Ovaj postupak može se primjenjivati samo tokom tri godine nakon zaključivanja prvobitnog ugovora.

(5) Konkurs za izradu idejnog rješenja može biti otvoren kada ugovorni organi dodijele ugovore u skladu s članom 2. stavom (2) i članom 43. i 44. ovog zakona.

Član 12.

(Prestanak postupka dodjele ugovora)

(1) Kada je postupak dodjele ugovora pokrenut putem objavljivanja obavještenja o javnoj nabavci, on može biti okončan samo u sljedećim slučajevima:

- a) nakon zaključenja ugovora ili okvirnog sporazuma;
- b) nakon otkazivanja postupka o dodjeli ugovora iz jednog od sljedećih razloga:
  1. nijedna ponuda nije dostavljena u određenom krajnjem roku;
  2. nijedna od primljenih ponuda nije prihvatljiva;
  3. cijene svih prihvatljivih ponuda su značajno veće od budžeta ugovornog organa;
  4. broj primljenih prihvatljivih ponuda je manji od tri i ne osigurava stvarnu konkurenciju za konkretni ugovor;
  5. broj kvalificiranih kandidata je manji od tri i ne osigurava stvarnu konkurenciju za planirani ugovor;
- c) postupak dodjele ugovora otkazan je zbog drugih dokazivih razloga koji su izvan kontrole ugovornog organa i koji se nisu mogli predvidjeti u vrijeme pokretanja postupka dodjele ugovora.

(2) Kada je postupak dodjele ugovora otkazan bez dodjele ugovora ili zaključivanja okvirnog sporazuma, potrebno je objaviti obavještenje o otkazivanju, koje sadrži informacije u skladu s podzakonskim aktima.

ODJELJAK II. ZAJEDNIČKE ODREDBE O TENDERSKOJ DOKUMENTACIJI I SPECIFIKACIJAMA

Član 13.

(Neophodne informacije)

(1) Ugovorni organ priprema tendersku dokumentaciju u skladu s odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima. U tenderskoj dokumentaciji, ugovorni organ

dat će potpune informacije o uslovima ugovora i postupcima dodjele ugovora, koji su ponuđačima dovoljni za pripremu svojih ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi.

(2) Obavještenja o nabavci pripremljena u skladu s članom 19. ovog zakona čine sastavni dio tenderske dokumentacije.

(3) Tenderska dokumentacija sadržavat će jasne i odgovarajuće informacije za odabrani postupak dodjele ugovora. Tenderska dokumentacija, u najsazetijem obliku, sadržava sljedeće informacije, a prema detaljnijoj razradi koja će biti utvrđena podzakonskim aktima:

- a) ugovorni organ;
- b) odabrani postupak dodjele ugovora i podatak o tome da li se predviđa zaključivanje okvirnog sporazuma;
- c) opis datih proizvoda, usluga ili radova; iznos, obim ili količina;
- d) količinske specifikacije, tehničke specifikacije, opis posla / zadatka;
- e) mjesto izvršenja / obavljanja radova ili isporuke;
- f) navođenje mogućnosti za podnošenje ponuda po lotovima;
- g) rokovi za izvršenje / isporuku predmeta ugovora ili trajanje ugovora;
- h) navođenje mogućnosti za podnošenje alternativnih ponuda (varijanti);
- i) kriteriji izbora koji ustanovljuju minimalne uslove za kvalifikaciju kandidata ili ponuđača i informacije za vršenje takve procjene;
- j) kriteriji za dodjelu ugovora utvrđeni kao «ekonomski najpovoljnija ponuda» ili «isključivo najniža cijena»;
- k) uslovi predloženog ugovora;
- l) period važenja ponuda;
- m) garancija za ponudu (za ozbiljnost ponude); garancija za dobro izvršenje posla i svako drugo traženo osiguranje za privremena plaćanja;
- n) mjesto, datum i vrijeme za prijem zahtjeva za učešće;
- o) mjesto, datum i vrijeme za prijem ponuda;
- p) mjesto, datum i vrijeme otvaranja ponuda;
- q) valuta u kojoj se izražavaju cijene;
- r) informacija o kalkulaciji cijene;
- s) zahtjev u pogledu upotrebe jezika.

(4) Tenderska dokumentacija bit će pripremljena u skladu s modelima i/ili standardnom tenderskom dokumentacijom, a pripremit će je Agencija za javne nabavke.

(5) Prilikom pripreme tenderske dokumentacije, ugovorni organ poštivat će principe jednakog tretmana i nediskriminacije dobavljača. Ugovorni organ ne smije koristiti savjete bilo kojeg lica koje može imati bilo kakav direktni ili indirektni interes za ishod postupka dodjele ugovora ukoliko je vjerovatno da to može uticati na stvarnu konkurenciju za odnosni ugovor.

(6) Ugovorni organ može napraviti izmjene i dopune tenderske dokumentacije pod uslovom da se one učine dostupnim zainteresiranim dobavljačima istog dana, a najkasnije pet dana prije roka utvrđenog za prijem zahtjeva ili ponuda. U slučaju da takve izmjene podrazumijevaju bilo kakvu suštinsku promjenu predmeta ugovora, rok za prijem zahtjeva ili ponuda će se shodno tome produžiti i to najmanje za sedam dana.

Član 14. (Tehničke specifikacije)

(1) Tehničke specifikacije bit će nediskriminatorne prema dobavljačima i osiguravat će pravičnu i aktivnu konkurenciju.

(2) Uvažavajući postojeće obavezujuće tehničke propise koji su definirani u zakonima o standardizaciji u Bosni i Hercegovini, tehničke specifikacije pozivat će se na:

- a)
  - 1) bh. standarde koji su u skladu s evropskim standardima, tehnička odobrenja ili zajedničke tehničke specifikacije koje se koriste u Evropskoj uniji; ili

- 2) međunarodno prihvaćene standarde, tehničke propise ili norme; ili
  - 3) druge bh. standarde ili druge reference tehničke prirode, uz napomenu da su prihvatljivi i proizvodi, usluge i radovi koji su u skladu s drugim standardima ili tehničkim referencama odobrenim od međunarodno priznatih institucija za standardizaciju u drugim državama, a koji su barem suštinski ekvivalentni navedenim referencama.
- b) ugovorni organ nema pravo odbiti ponudu na osnovu toga što ponuđeni proizvodi, usluge ili radovi ne ispunjavaju postavljene zahtjeve u pogledu standarda naznačenih u tehničkoj specifikaciji ukoliko ponuđač u svojoj ponudi može dokazati da rješenja koja nudi zadovoljavaju na suštinski ekvivalentan način zahtjeve postavljene u tehničkoj specifikaciji tenderske dokumentacije;
- c) ili, kada ne postoje primjenjivi standardi, tehnički propisi ili norme do željenih funkcionalnih karakteristika ili zahtjeva za izvršenje posla, koji također obuhvataju i one koji se odnose na zaštitu zdravlja i sigurnosti građana, kao i one koji se odnose na zaštitu okoliša; ove karakteristike ili zahtjevi moraju biti precizni i jasni kako bi se dobavljačima omogućilo da izrade svoje ponude, a ugovornom organu da dobije robe, usluge ili radove koji će ispuniti postavljene objektivne zahtjeve.
- (3) Svaka nedosljednost u tehničkim propisima u Bosni i Hercegovini zbog eventualnih razlika u relevantnim entitetskim legislativama neće ni pod kojim uslovima biti razlog za odbijanje bilo koje ponude koja osigurava najmanje suštinsku ekvivalentnost ponuđenih proizvoda, usluga ili radova s referencama koje je zahtijevao ugovorni organ.
- (4) Ugovorni organ odbit će sve ponude kojima se nude robe, usluge ili radovi koji suštinski ne ispunjavaju tehničke specifikacije sadržane u tenderskoj dokumentaciji.
- (5) Pozivanje na robe određene izrade ili izvora snabdijevanja, ili na određeni proces, ili na robne marke, patente, tipove ili određeno porijeklo, ili proizvodnju, radi favoriziranja ili eliminacije određenih dobavljača, proizvoda ili metoda je zabranjeno, osim kada je ugovorni organ u nemogućnosti da korištenjem objektivnih tehničkih specifikacija navede opis predmeta ugovora koji je dovoljno precizan i u potpunosti razumljiv. U takvom slučaju ugovorni organ obavezan je navesti da će prihvatiti proizvode, usluge ili metode koji su ekvivalentni u pogledu njihovih osobina dodavanjem izraza "ili ekvivalent".

Član 15.

(Period važenja ponude)

- (1) Period važenja ponude određuje ugovorni organ. Period važenja ne može biti kraći od navedenog u tenderskoj dokumentaciji i ni u kom slučaju neće biti kraći od 30 dana. Ukoliko se u ponudi ne navede period njenog važenja, smatrat će se da ponuda važi za period naznačen u tenderskoj dokumentaciji.
- (2) Tokom perioda važenja ponude, ugovorni organ može od dobavljača, u pisanoj formi, zahtijevati da produže period važenja do određenog roka. Svaki dobavljač ima pravo odbiti takav zahtjev bez gubljenja prava u vezi sa osiguranjem ponude.
- (3) Dobavljač koji pristane produžiti period važenja ponude i o tome u pisanoj formi obavijesti ugovorni organ produžava period važenja ponude i osigurava produženu garanciju za ponudu (za ozbiljnost ponude). Ponuda se ne može mijenjati. Ukoliko dobavljač ne odgovori na zahtjev ugovornog organa u pogledu produženja perioda važenja ponude ili ne produži rok važenja ponude ili ne osigura produženu garanciju za ponudu (za ozbiljnost ponude), smatrat će se da je dobavljač odbio zahtjev ugovornog organa.

Član 16.

(Osiguranje ponude. Osiguranje izvršenja ugovora)

(1) Ugovorni organ može zahtijevati da se efektivnost ponuda garantira putem odgovarajućih garancija za ponudu (za ozbiljnost ponude). Garancije za ponudu (za ozbiljnost ponude) neće iznositi više od 1 do 2% od ponuđenih cijena.

(2) Ugovorni organ može zahtijevati da se izvršenje ugovora garantira putem odgovarajućih garancija za izvršenje. Garancije za izvršenje neće iznositi više od 10% od vrijednosti ugovora.

(3) Ugovorni organ ne može odbaciti garancije za ponudu (za ozbiljnost ponude) ili za izvršenje ugovora na osnovu toga što garanciju nije izdao privredni subjekt Bosne i Hercegovine, pod uslovom da garancija za ponudu (za ozbiljnost ponude), garancije za izvršenje ugovora i institucija koja je izdala garanciju ispunjavaju uslove postavljene u tenderskoj dokumentaciji.

Član 17. (Alternativne ponude)

(1) Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji navodi da li odobrava alternativne ponude. Alternativne ponude mogu se dozvoliti samo onda kada je kriterij za dodjelu ugovora ekonomski najpovoljnija ponuda. U razmatranje se uzimaju jedino alternativne ponude koje zadovoljavaju minimalne uslove koje je postavio ugovorni organ.

(2) Pored minimalnih zahtjeva koje su alternativne ponude obavezne ispunjavati, ugovorni organ će u tenderskoj dokumentaciji navesti i sve ostale zahtjeve za njihovo podnošenje.

(3) U postupcima dodjele ugovora o javnoj nabavci roba ili usluga, ugovorni organ koji je odobrio podnošenje alternativnih ponuda ne može odbiti alternativnu ponudu samo na osnovu činjenice da bi ona vodila ka promjeni karaktera ugovora – od ugovora o javnoj nabavci usluga u ugovor o javnoj nabavci roba ili obrnuto.

Član 18. (Davanje tenderske dokumentacije)

(1) Ugovorni organ može, kako je primjereno, dobavljačima dati tendersku dokumentaciju:

- a) na zahtjev dobavljača;
- b) zajedno s pozivom na dostavu ponuda;
- c) objavljivanjem na web-stranici javnih nabavki u skladu s podzakonskim aktima ili korištenjem drugih elektronskih sredstava.

(2) Ugovorni organ će dobavljačima otpremiti tendersku dokumentaciju u roku od tri dana nakon prijema zahtjeva za dostavljanje tenderske dokumentacije. Ako na osnovu člana 21. stava (6) tačke c) ovog zakona ugovorni organ skрати rokove određene za prijem zahtjeva za učešće i za prijem ponuda, rok za otpremu tenderske dokumentacije bit će smanjen na dva dana.

(3) Prilikom davanja tenderske dokumentacije, ugovorni organ će se u odnosu na dobavljače pridržavati principa jednakosti i nediskriminacije. Ugovorni organ ne smije dati tendersku dokumentaciju nijednom dobavljaču prije objavljivanja obavještenja o nabavci.

(4) Ugovorni organ može za sve dobavljače odrediti jednaku novčanu naknadu koja se plaća za tendersku dokumentaciju. Novčana naknada će pokrивati/uključivati samo stvarne troškove kopiranja i dostavljanja dokumentacije dobavljačima. Zainteresirani dobavljači imat će pravo na uvid u tendersku dokumentaciju prije nabavke.

ODJELJAK III. TRANSPARENTNOST I JAVNOST

Član 19.

(Obavještenje o nabavci)

(1) Ugovorni organ objavit će obavještenje o javnoj nabavci o razmatranom ugovoru, osim u slučajevima u kojima se ugovor dodjeljuje u pregovaračkom postupku bez objavljivanja obavještenja o nabavci. Obavještenje o javnoj nabavci će svim zainteresiranim dobavljačima pružiti dovoljno informacija koje će im omogućiti da ocijene da li žele dostaviti ponudu za razmatrani ugovor.

(2) Obavještenje o javnoj nabavci sadržavat će kratku informaciju u skladu s relevantnim bitnim informacijama iz tenderske dokumentacije spomenute u članu 13. ovog zakona i sastojat će se od maksimalno 650 riječi.

(3) Obavještenje o nabavci će, u pogledu informacija koje sadrži i forme u kojoj se sastavlja, biti u skladu s odredbama podzakonskih akata.

Član 20.

(Objavljivanje obavještenja)

(1) Sva obavještenja o javnoj nabavci, obavještenja o dodjeli ugovora i obavještenja o poništenju ugovorni organ objavljuje u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine". Obavještenja objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" objavljuju se i na web-stranici javnih nabavki dostupnoj putem Interneta.

(2) Formu i obrazac obavještenja koja se objavljuju u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" odredit će Agencija za javne nabavke u saradnji s Redakcijom "Službenog glasnika Bosne i Hercegovine".

(3) Obavještenja o nabavci, obavještenja o dodjeli ugovora i obavještenja o poništenju procedure ugovorni organi mogu objaviti i u drugim publikacijama ili na web-stranicama koje nisu navedene u stavu (1) ovog člana. Takva obavještenja ne smiju se objavljivati u drugim publikacijama niti na drugim web-stranicama prije datuma njihovog objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", a ne smiju sadržavati ni dodatne ili bilo koje druge informacije osim onih objavljenih u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

(4) U slučaju ugovora čija vrijednost prelazi vrijednost međunarodnih vrijednosnih razreda iz stava (3), člana 6. ovog zakona, obavještenje o nabavci obavezno se treba objaviti ili u novinama s međunarodnim opticaajem ili na web-stranici javnih nabavki sigurno dostupnoj u inozemstvu, u skladu s odredbama podzakonskih akata.

(5) Međunarodno objavljivanje određeno u stavu (4) ovog člana može se koristiti i u slučaju ugovora čija vrijednost ne prelazi iznos međunarodnih vrijednosnih razreda.

Član 21.

(Minimalni rokovi za podnošenje zahtjeva i ponuda)

(1) Ugovorni organ utvrđuje mjesto, datum i sat za podnošenje zahtjeva za učešće u ograničenom ili pregovaračkom postupku, i/ili za podnošenje ponuda.

(2) U slučaju prijema zahtjeva ili ponude nakon određenog datuma i sata, oni se dobavljaču vraćaju neotvoreni.

(3) Minimalni rokovi za prijem zahtjeva ili ponuda računaju se od dana objavljivanja obavještenja o nabavci u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" ili od datuma otpreme poziva za dostavljanje ponuda pretkvalificiranim kandidatima.

(4) Minimalni rokovi za prijem zahtjeva ili ponuda koje je odredio ugovorni organ ne mogu biti kraći od rokova definiranih u ovom članu i dovoljno su dugi kako bi zainteresiranim stranama dali dovoljno vremena za sastavljanje i podnošenje ponuda. Prilikom određivanja ovih rokova, ugovorni organ uzima u obzir kompleksnost uslova ugovora i vrijeme potrebno za sastavljanje zahtjeva i ponuda.

(5) U slučaju otvorenog postupka, minimalni rok za prijem ponuda ne može biti kraći od 28 dana od datuma objave obavještenja o nabavci u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

(6) U slučaju ograničenog ubrzanog ili pregovaračkog postupka:

- a) krajnji rok određen za prijem zahtjeva za učešće ne može biti kraći od 18 dana od datuma objave obavještenja o nabavci u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine";
- b) krajnji rok određen za prijem ponuda u slučaju ograničenog postupka ne može biti kraći od 28 dana od datuma otpreme poziva za dostavljanje ponuda pretkvalificiranim kandidatima;
- c) u slučajevima kada su ispunjeni uslovi za primjenu ubrzanog ograničenog postupka, ugovorni organ ima pravo utvrditi rok za prijem zahtjeva koji nije kraći od osam dana i rok za prijem ponuda koji nije kraći od pet dana.

(7) Ako iz bilo kojeg razloga tenderska dokumentacija ili neki njeni dijelovi nisu dostavljeni u određenom roku, a blagovremeno su zatraženi, ili ako se nakon osiguranja tenderske dokumentacije pokaže da se ponude mogu pripremiti samo nakon posjete mjestu izvođenja ili nakon pregleda na licu mjesta dokumenata koji podržavaju tendersku dokumentaciju, rokovi za prijem ponuda produžavaju se za period od najmanje sedam dana, kako bi se omogućilo da svi dobavljači budu upoznati sa svim informacijama koje su neophodne za sastavljanje ponude.

(8) Zainteresirani dobavljači mogu u pisanoj formi od ugovornog organa tražiti pojašnjenje tenderske dokumentacije blagovremeno i najkasnije deset dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva i ponuda. Ugovorni organ odgovorit će u pisanoj formi, pridržavajući se principa stvarne konkurencije u postupku dodjele, a odgovor će biti otpremljen svim kandidatima ili ponuđačima najkasnije pet dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva ili ponude. Ako odgovor ugovornog organa dovede do izmjena tenderske dokumentacije, ugovorni organ će, u skladu sa stavom (5), člana 13. ovog zakona, produžiti rok za podnošenje zahtjeva ili ponude najmanje za period od sedam dana.

(9) Zahtjeve ili ponude mogu podnositi pojedinačni dobavljači kao i grupe dobavljača, kako je to utvrđeno u stavu (14), člana 2. ovog zakona. Od takvih grupa neće se tražiti da osnuju novo pravno lice kako bi dostavile zahtjeve ili ponudu, ali će one preuzeti solidarnu odgovornost za svoje obaveze.

(10) Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji navodi da se zahtjevi ili ponuda obavezno podnose u pisanoj formi i da ih treba potpisati lice koje je ovlastio dobavljač. Ugovorni organ također zahtijeva da se ponude dostavljaju u jednoj zatvorenoj kovrti s potpisom i pečatom, osim u slučaju ponuda za konsultantske usluge koje se dostavljaju u dvije kovrte u skladu s odredbama podzakonskih akata. Stranice ponude (s dodacima) treba da budu numerirane. Garantni dokumenti, spomenuti u članu 16. ovog zakona, mogu biti neuvezani i bez numeriranih stranica.

(11) Na zahtjev dobavljača, ugovorni organ osigurava potvrdu o prijemu ponude uz navođenje datuma i vremena prijema.

ODJELJAK IV. KVALIFIKACIJA, SELEKCIJA I DISKVALIFIKACIJA

Član 22.

(Provjeravanje kvalifikacija dobavljača)

(1) U skladu s minimumom zahtijevanih kvalifikacionih uslova koje kandidati i ponuđači treba da ispunjavaju, a koji su utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji, ugovorni organ ocjenjuje i provjerava da li je kandidat ili ponuđač kompetentan, pouzdan i sposoban da izvrši ugovor.

(2) U skladu sa stavom (1) ovog člana, ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji navodi kriterije za selekciju i time uspostavlja minimum zahtjeva za kvalifikaciju kandidata ili ponuđača u pogledu njihove lične situacije u skladu s članom 23. ovog zakona, njihovu podobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti u skladu s članom 24. ovog zakona, njihovo ekonomsko i finansijsko stanje u skladu s članom 25. ovog zakona, te njihove tehničke i/ili profesionalne sposobnosti u skladu s članom 26.

ovog zakona. Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji od kandidata i ponuđača traži obaveznu dostavu informacija i dokumenata koji dokazuju da njihove kvalifikacije odgovaraju onima koje zahtijeva ugovorni organ u skladu s članovima 23. do 26. ovog zakona.

(3) Minimum kvalifikacionih uslova koje je ugovorni organ odredio za kandidate i ponuđače i broj dokumenata koji su potrebni za njihovo dokazivanje obavezno treba da budu srazmjerni predmetu ugovora i usklađeni s njim. Oni ne smiju imati ograničavajući efekat na konkurenciju i moraju biti razumni, jasni i precizni. Ugovorni organ će od dobavljača zahtijevati samo one informacije koje su neophodne da bi se utvrdilo da li dobavljač zadovoljava kvalifikacione uslove koje je postavio ugovorni organ. Ovi uslovi ne smiju onemogućavati ostvarivanje prava dobavljača na zaštitu intelektualne svojine i poslovnih tajni.

(4) Ugovornom organu nije dozvoljeno odbiti zahtjev za učešće ili ponudu isključivo na osnovu toga što su podneseni ili od pravnog od fizičkog lica.

(5) Samo onim kandidatima ili ponuđačima čije kvalifikacije zadovoljavaju selekzione kriterije uspostavljene u tenderskoj dokumentaciji bit će dozvoljeno da nastave postupak javne nabavke.

Član 23.

(Ograničenja za učešće dobavljača u postupku javne nabavke)

(1) Ugovorni organ će, u tenderskoj dokumentaciji, predvidjeti da zahtjev za učešće u ograničenom postupku ili ponuda moraju biti odbijeni u slučaju da je kandidat, odnosno ponuđač:

- a) pod stečajem ili pred likvidacijom, ili je ušao u određeni aranžman s povjericima, ili je obustavio ili ograničio poslovne aktivnosti, ili je u analognoj situaciji koja proističe iz sličnog postupka u skladu s relevantnim zakonima i propisima u Bosni i Hercegovini ili u zemlji u kojoj je registriran;
- b) predmet postupaka za proglašenje stečaja, za izdavanje naloga za prisilnu likvidaciju ili postizanja sporazuma / aranžmana s povjericima, ili bilo kojeg drugog sličnog postupka u skladu s relevantnim zakonima i propisima u Bosni i Hercegovini ili u zemlji u kojoj je registriran;
- c) osuđen u sudskom postupku za kršenje zakona u smislu njegovog poslovnog ponašanja u periodu od pet godina, koji je prethodio datumu podnošenja zahtjeva ili ponude;
- d) proglašen krivim za ozbiljan profesionalni prekršaj od strane nadležnog suda u periodu od pet godina i da je taj prekršaj prethodio datumu podnošenja zahtjeva ili ponude;
- e) nije ispunio obaveze u vezi s plaćanjem doprinosa za socijalno osiguranje u skladu s relevantnim zakonskim odredbama u Bosni i Hercegovini ili zemlji u kojoj je registriran;
- f) nije ispunio obaveze u vezi s plaćanjem poreza u skladu s relevantnim zakonskim odredbama u Bosni i Hercegovini ili zemlji u kojoj je registriran;
- g) propustio da dostavi ili dostavio pogrešne informacije na traženje prema članovima 23. do 26. ovog zakona.

(2) U slučajevima kada ugovorni organ od kandidata ili ponuđača zahtijeva da pruži dokaze da se nijedan slučaj iz stava (1), tačke a), b), c), e) ili f) ovog člana ne odnosi na njih, ugovorni organ dužan je da kao zadovoljavajuće prihvati sljedeće dokaze:

- a) u slučajevima iz stava (1), tačke a), b) ili c) ovog člana, osiguranje izvoda iz sudskog registra ili ekvivalentnog dokumenta koji je izdao nadležni sudski ili upravni organ u Bosni i Hercegovini, ili u zemlji porijekla ili zemlji iz koje to lice dolazi, a koji pokazuje da su postavljeni zahtjevi ispunjeni; takvi dokumenti ne mogu biti stariji od tri mjeseca;
- b) u slučajevima iz stava (1), tačke e) ili f) ovog člana, uvjerenje koje nije starije od tri mjeseca a izdao ga je nadležni organ u Bosni i Hercegovini ili nadležni organ odnosne države.

(3) Agencija za javne nabavke sastavit će listu organa u Bosni i Hercegovini koji su nadležni za izdavanje dokumenata iz stava (2) ovog člana.

Član 24.

(Sposobnost obavljanja profesionalne djelatnosti)

Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji može od kandidata, odnosno ponuđača zahtijevati da dokažu svoju registraciju u relevantnim profesionalnim ili drugim relevantnim registriranim zemlje u kojoj su registrirani ili da osiguraju posebnu izjavu ili referencu kojom se dokazuje njihovo pravo da obavljaju relevantnu profesionalnu djelatnost.

Član 25.

(Ekonomska i finansijska podobnost kandidata ili ponuđača)

(1) U tenderskoj dokumentaciji ili, ako je to primjereno, u dijelu tenderske dokumentacije koji se odnosi na pretkvalifikaciju, ugovorni organ utvrđuje minimalne uslove u pogledu ekonomske i finansijske podobnosti kandidata ili ponuđača i, kao dokaz da su ti uslovi ispunjeni, od njih može zahtijevati da osiguraju jednu ili više od niže navedenih referenci:

- a) odgovarajuća bankovna pisma ili, kada je to primjereno, dokaz o postojanju odgovarajućeg osiguranja od profesionalnog rizika;
- b) poslovne bilanse ili izvode iz poslovnih bilansa, ukoliko je objavljivanje poslovnog bilansa zakonska obaveza u zemlji u kojoj je dobavljač registriran;
- c) izjavu o ukupnom prometu dobavljača i, kada je to primjereno, o prometu u segmentu poslovanja koji je predmet ugovora, za period ne duži od tri posljednje finansijske godine za koje se raspolaže podacima, ili od datuma registracije, odnosno početka poslovanja u predmetnom segmentu, ako je dobavljač registriran, odnosno počeo s radom prije manje od tri godine;
- d) bilans uspjeha za period ne duži od tri posljednje finansijske godine za koje se raspolaže podacima, ili od datuma registracije, odnosno početka poslovanja u predmetnom segmentu, ako je dobavljač registriran, odnosno počeo s radom prije manje od tri godine.

(2) Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji precizira koju referencu ili reference kandidati, odnosno ponuđači moraju osigurati da bi dokazali svoju ekonomsku i finansijsku podobnost.

Član 26.

(Tehnička i profesionalna sposobnost)

(1) Ugovorni organ utvrđuje minimalne zahtjeve u pogledu tehničke, odnosno profesionalne sposobnosti kandidata ili ponuđača koje oni treba da ispunjavaju u skladu sa stavovima (2), (3), (4) i (5) ovog člana. Stoga se od njih zahtijeva da osiguraju jedan ili više dokaza iz stavova (2), (3), (4) i (5) ovog člana.

(2) U postupcima za dodjelu ugovora o javnoj nabavci roba, dokazi o tehničkoj sposobnosti kandidata, odnosno ponuđača mogu se osigurati na jedan ili više od sljedećih načina:

- a) lista glavnih isporuka dobavljača izvršenih u posljednje dvije do tri godine, s vrijednostima, datumima i primaocima uz osiguranje dokumenata u formi potvrda izvršenih isporuka koje su izdali primaoci ili, ukoliko se takve potvrde ne mogu osigurati iz razloga izvan dobavljačeve kontrole, samo uz izjavu dobavljača o izvršenim isporukama;
- b) opis tehničke opremljenosti i osposobljenosti dobavljača, mjere za osiguranje kvaliteta i njegovu opremljenost i osposobljenost za ispitivanja i istraživanja;

- c) navode o angažiranom tehničkom osoblju i tehničkim organima, bez obzira na to da li neposredno pripadaju dobavljaču;
- d) uzorke, opise i/ili fotografije proizvoda koji su predmet isporuke, a čiju je vjerodostojnost dobavljač obavezan potvrditi ukoliko to ugovorni organ zahtijeva;
- e) uvjerenja koja su izdata od agencija za kontrolu kvaliteta čija je kompetentnost priznata, a kojima se, jasno utvrđenim referentnim navođenjem odgovarajućih specifikacija ili standarda, potvrđuje podobnost proizvoda;
- f) u slučaju kada su proizvodi koji se nabavljaju složeni ili ukoliko se, izuzetno, za posebne namjene, osigurava provjera proizvodnih kapaciteta dobavljača, te, ako je to potrebno, i njegovih kapaciteta za proučavanje i istraživanje, kao i mjera za kontrolu kvaliteta, koju provodi ugovorni organ ili koju u njegovo ime provodi nadležni zvanični organ zemlje u kojoj je dobavljač registriran;
- g) saopćenje / naznaka elemenata ugovora koje dobavljač namjerava podugovarati;
- h) dokaz da je ispunio obaveze u vezi s plaćanjem koncesionih naknada ako je predmet javne nabavke roba koja je predmet ugovora o koncesiji.

(3) U postupcima za dodjelu ugovora o javnoj nabavci usluga, ugovorni organ može od kandidata ili ponuđača zahtijevati da osiguraju jedno ili više od sljedećih sredstava, kao dokaz njihovih tehničkih i profesionalnih sposobnosti:

- a) listu glavnih usluga pruženih u posljednje dvije do tri godine, s ukupnim vrijednosnim iznosima, datumima i primacima uz osiguranje dokumenata u formi potvrda o izvršenim uslugama koje su izdali primaoci ili, ukoliko se takve potvrde ne mogu osigurati iz razloga izvan kontrole pružaoca usluga, samo uz izjavu pružaoca usluga o izvršenim uslugama;
- b) obrazovne i profesionalne kvalifikacije pružaoca usluga i/ili kvalifikacije njegovog rukovodećeg osoblja i naročito kvalifikacije lica, odnosno licâ koja su odgovorna za pružanje konkretnih usluga;
- c) navode o angažiranom tehničkom osoblju ili tehničkim organima, bez obzira na to da li neposredno pripadaju pružaocu usluga;
- d) izjavu pružaoca usluga o prosječnom godišnjem broju zaposlenih i o broju rukovodnog osoblja u posljednje tri godine;
- e) izjavu o tehničkoj opremljenosti i osposobljenosti i mjerama kojima raspolaze pružalac usluga za izvršenje konkretnih usluga i osiguranje kvaliteta;
- f) u slučaju kada su usluge koje se pružaju složene ili ukoliko se, izuzetno, osiguravaju za posebne namjene, provjera tehničke opremljenosti i osposobljenosti pružaoca usluga te, ako je to potrebno, i njegovih kapaciteta za proučavanje i istraživanje, kao i mjera za kontrolu kvaliteta, koju provodi ugovorni organ ili koju u njegovo ime provodi nadležni zvanični organ zemlje u kojoj je pružalac usluga registriran;
- g) saopćenje/naznaka elemenata ugovora koje pružalac usluga namjerava podugovarati.

(4) U postupcima za dodjelu ugovora o javnoj nabavci radova, dokazi o tehničkim i profesionalnim sposobnostima kandidata ili ponuđača mogu se osigurati na jedan ili više od sljedećih načina:

- a) lista radova koji su izvedeni u posljednje tri do pet godina uz prilaganje potvrda o zadovoljavajućoj izvedbi za najvažnije radove; potvrde uključuju vrijednost, vrijeme i lokaciju izvođenja radova i navode da li su radovi izvedeni u skladu s pravilima poslovanja i da li su propisno okončani; u slučaju kada je to potrebno, ove potvrde ugovornom organu direktno dostavlja određeni nadležni organ;
- b) obrazovne i profesionalne kvalifikacije izvođača radova, kao i/ili kvalifikacije njegovog rukovodnog osoblja, i naročito kvalifikacije lica, odnosno licâ koja su odgovorna za izvođenje konkretnih radova;
- c) navode o angažiranom tehničkom osoblju ili tehničkim organima, naročito o onim zaduženim za kontrolu kvaliteta, bez obzira na to da li neposredno pripadaju izvođaču radova;

- d) izjavu izvođača radova o prosječnom godišnjem broju zaposlenih i broju rukovodnog osoblja u posljednje tri godine;
- e) izjavu o tehničkoj opremi koju izvođač ima na raspolaganju za izvođenje konkretnih radova;
- f) izjavu o svakoj namjeri i predmetu podugovaranja.

(5) Ukoliko u tenderskoj dokumentaciji zahtijeva osiguranje uvjerenja koja izdaju nadležni organi, a kojima se potvrđuje da dobavljač zadovoljava određene standarde osiguranja kvaliteta, ugovorni organ dužan je pozvati se na sisteme osiguranja kvaliteta koji se baziraju na relevantnim međunarodnim ili standardiziranim specifikacijama. Ugovorni organ također je dužan prihvatiti i druge dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguranja kvaliteta od dobavljača koji nemaju pristupa takvim uvjerenjima ili mogućnosti da ih pribave u zadatom roku.

Član 27.

(Diskvalifikacija po osnovu sukoba interesa ili korupcije)

(1) Uvažavajući zakone u Bosni i Hercegovini o državnoj službi kao i druge relevantne propise, ugovorni organ odbit će zahtjev za učešće u postupku javne nabavke ili ponudu ukoliko je kandidat ili ponuđač sadašnjem ili bivšem zaposleniku ugovornog organa dao ili je spreman dati mito, u vidu novčanih sredstava ili u bilo kojem nenovčanom obliku, kao pokušaj radi ostvarivanja uticaja na radnju ili odluku ili tok postupka javne nabavke. Ugovorni organ će u pisanoj formi informirati ponuđača i direktora Agencije za javne nabavke o odbijanju takvog zahtjeva ili ponude i o razlozima odbijanja, te to konstatirati u Izvještaju o postupku javne nabavke.

(2) U slučaju da zahtjevi ili ponude koje je ugovorni organ primio u toku postupka javne nabavke prouzrokuju ili mogu prouzrokovati bilo kakav sukob interesa, ugovorni organ će, djelujući u skladu s relevantnim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini ili odnosnim internim pravilima, osigurati efektivnu zaštitu svrsishodnog provođenja ovog zakona.

ODJELJAK V. VOĐENJE POSTUPAKA

Član 28.

(Otvoreni postupak)

U provođenju otvorenog postupka ugovorni organ dužan je:

- a) pripremiti tendersku dokumentaciju u skladu s odredbama članova 13. do 17. i u skladu s članom 21. ovog zakona;
- b) objaviti obavještenje o javnoj nabavci u skladu s članovima 19. i 20. ovog zakona, pozivajući sve zainteresirane dobavljače da zatraže tendersku dokumentaciju, te da pripreme i podnesu ponude koje ispunjavaju uslove navedene u tenderskoj dokumentaciji;
- c) dobavljačima osigurati tendersku dokumentaciju u skladu s odredbama člana 18. ovog zakona;
- d) shodno članu 33. ovog zakona, organizirati i provesti javno otvaranje blagovremeno primljenih ponuda;
- e) verificirati kvalifikacije ponuđača prema kriterijima izbora utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji u skladu s članovima 22. do 26. ovog zakona;
- f) ocijeniti ponude koje su dostavili kvalificirani ponuđači prema kriterijima za dodjelu ugovora utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji u skladu s članovima 34. do 37. ovog zakona i dodijeliti ugovor ponuđaču koji je dostavio najniže ocijenjenu prihvatljivu ponudu;
- g) informirati ponuđače o odlukama donesenim u vezi sa ocjenom ponuda kako je predviđeno u članu 38. ovog zakona;

- h) ponuditi ugovor najuspješnijem ponuđaču u skladu s odredbama člana 39. ovog zakona.

Član 29.
(Ograničeni postupak)

U provođenju ograničenog postupka ugovorni organ dužan je:

- a) pripremiti tendersku dokumentaciju u skladu s odredbama članova 13. do 17. i u skladu s članom 21. ovog zakona. Tenderska dokumentacija može biti pripremljena u dva dijela, koja odgovaraju pretkvalifikacionoj i tenderskoj fazi postupka;
- b) objaviti obavještenje o nabavci u skladu s članovima 19. i 20. ovog zakona, pozivajući sve zainteresirane kandidate da zatraže pretkvalifikacionu dokumentaciju (ukoliko se ona daje odvojeno od obavještenja o nabavci) i da podnesu zahtjev za pretkvalifikaciju prilažući potrebne informacije i dokumente;
- c) c) dati kandidatima pretkvalifikacionu dokumentaciju (ukoliko se ona daje odvojeno od obavještenja o nabavci) u skladu s odredbama člana 18. ovog zakona;
- d) izvršiti izbor kandidata koji će biti pozvani da podnesu ponude na način utvrđen u članovima 22. do 26. ovog zakona;
- e) informirati kandidate o odlukama donesenim u vezi s pretkvalifikacijom kako je predviđeno u članu 38. ovog zakona. Informiranje odabranih kandidata može se provesti u isto vrijeme kada se oni budu pozivali da podnesu ponude;
- f) f) dati tendersku dokumentaciju svim odabranim kandidatima istovremeno, u skladu s odredbama člana 18. ovog zakona, pozivajući ih da pripreme i podnesu ponudu koja ispunjava zahtjeve navedene u tenderskoj dokumentaciji;
- g) organizirati i provesti javno otvaranje blagovremeno primljenih ponuda, kako je predviđeno u članu 33. ovog zakona;
- h) ocijeniti i uporediti otvorene ponude prema kriterijima za dodjelu ugovora utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji, u skladu s članovima 34. do 37. ovog zakona, i dodijeliti ugovor ponuđaču koji je dostavio najniže ocijenjenu prihvatljivu ponudu;
- i) ponuđače informirati o odlukama donesenim u vezi sa ocjenom ponuda, kako je predviđeno u članu 38. ovog zakona;
- j) ponuditi ugovor najuspješnijem ponuđaču u skladu s odredbama člana 39. ovog zakona.

Član 30.
(Vođenje pregovaračkog postupka)

(1) Ugovorni organ provodi pregovarački postupak uz objavljivanje obavještenja o nabavci pod sljedećim uslovima:

- a) obavlja pretkvalifikacioni postupak u skladu s odredbama člana 29. ovog zakona, kako je primjereno za pregovarački postupak;
- b) poziva najmanje tri kvalificirana kandidata da podnesu inicijalne ponude i učestvuju u pregovorima o tehničkim, ekonomskim, pravnim i drugim aspektima ugovora;
- c) na osnovu rezultata obavljenih pregovora, poziva učesnike da podnesu svoje konačne ponude i među njima identificira najuspješnijeg ponuđača u skladu s kriterijima izbora prema članu 34. ovog zakona.

(2) Kada primjenjuje pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci, ugovorni organ dužan je:

- a) u slučaju da je na pregovore pozvano više od jednog kandidata, verificirati da li su kvalifikacije kandidata u skladu s kriterijima navedenim u pozivu,

pregovarati tehničke, ekonomske, pravne i druge aspekte ugovora i, na osnovu rezultata održanih pregovora, pozvati učesnike da podnesu svoje konačne ponude i među njima odrediti uspješnog ponuđača u skladu s kriterijima za dodjelu prema članu 34. ovog zakona;

- b) u slučaju da je samo jedan kandidat pozvan na pregovore, verificirati da li su kvalifikacije kandidata u skladu s kriterijima navedenim u pozivu, i pregovarati tehničke, ekonomske, pravne i druge aspekte ugovora s ciljem postizanja ekonomski najpovoljnije ponude za ugovorni organ.

(3) Daljnje odredbe u vezi s vođenjem pregovaračkog postupka bit će određene u podzakonskim aktima.

Član 31.

(Zahtjevi u pogledu pregovaračkog postupka sa ili bez objavljivanja obavještenja o javnoj nabavci)

Tokom pregovaračkog postupka, ugovorni organ pridržava se sljedećih zahtjeva:

- a) pregovori se vode sa svakim kandidatom odvojeno;
- b) nijedna informacija dobijena od kandidata, a također ni informacije o rješenjima koja su predložili kandidati ne mogu se otkriti trećim licima bez prethodne saglasnosti tog kandidata;
- c) svim kandidatima / ponuđačima postaviti će se isti zahtjevi i pružit će im se iste informacije; mora biti osigurana jednakost tretmana prema svim kandidatima / ponuđačima;
- d) zapisnici i izvještaji o postupku pregovora sačinjavaju se u skladu s odredbama člana 41. ovog zakona.

Član 32.

(Okvirni sporazumi)

(1) Ugovorni organ može zaključiti okvirni sporazum samo nakon provedenog otvorenog ili ograničenog postupka u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Na osnovu okvirnog sporazuma zaključenog u skladu sa stavom (1) ovog člana, ugovorni organ posljedično će imati pravo da tokom cijelog ugovornog perioda zaključuje ugovore sa uspješnim ponuđačem bez primjene postupaka utvrđenih u ovom zakonu u pogledu svakog od ugovora koji su dodijeljeni po osnovu okvirnog sporazuma.

(3) Ugovorni organ može razmotriti dodjelu okvirnog sporazuma samo uz postojanje jedne ili više niže navedenih okolnosti:

- a) predmet ugovora su svakodnevne usluge ili potrošne robe, koje nisu klasificirane kao trajna sredstva;
- b) predmet ugovora su robe ili usluge čije se cijene i uslovi isporuke često mijenjaju;
- c) predmet ugovora su stalne popravke ili radovi na održavanju;
- d) kada ugovorni organ treba dodijeliti više identičnih ugovora u roku od jedne godine, a okvirnim sporazumom bi se omogućilo smanjenje troškova nabavke.

(4) Nakon zaključenja okvirnog sporazuma, njegove odredbe ne mogu se mijenjati.

(5) Ugovornim organima nije dopušteno korištenje okvirnih sporazuma na nepropisan način ili na način kojim se sprečava, ograničava ili ugrožava konkurencija.

ODJELJAK VI. OCJENA I DODJELA UGOVORA

Član 33.

(Otvaranje ponuda)

- (1) Ponude se otvaraju na javnom otvaranju ponuda neposredno nakon isteka roka za podnošenje ponuda, kako je navedeno u tenderskoj dokumentaciji.
- (2) Ponude se otvaraju na sastanku Komisije za nabavku na dan i sat koji su navedeni u tenderskoj dokumentaciji. Svi dobavljači koji su na vrijeme dostavili ponude ili njihovi predstavnici imaju pravo prisustvovati postupku otvaranja ponuda. Izmjena krajnjeg roka za prijem ponuda uticat će na promjenu datuma otvaranja ponuda.
- (3) Koverta otvara predsjedavajući Komisije za nabavke na otvorenom sastanku, bez obzira na to da li tom sastanku prisustvuju ponuđači ili njihovi predstavnici.
- (4) Proceduru otvaranja koverti, uključujući i onu za ponude konsultantskih usluga, kao i pravila o saopćavanju relevantnih informacija o sadržaju tendera propisat će podzakonski akti.
- (5) Rezultati postupka javnog otvaranja ponuda unose se u zapisnik sastanka prema obrascu zapisnika koji utvrđuje Agencija za javne nabavke.
- (6) Zapisnik o otvaranju ponuda dostavlja se svim ponuđačima odmah ili najkasnije u roku od tri dana, računajući od vremena otvaranja ponuda.
- (7) Naknadni postupci analize ponuda, njihove ocjene i poređenja provode se na zatvorenom sastanku Komisije.

Član 34. (Kriteriji za dodjelu ugovora)

- (1) Nakon izbora kvalificiranih kandidata ili ponuđača, kako je propisano članovima 22. do 26. ovog zakona, ugovorni organ dodjelu ugovora zasniva na jednom od sljedećih kriterija:
  - a) ili ekonomski najpovoljnije ponude za ugovorni organ, a po osnovu navedenih kriterija za evaluaciju utvrđenih kriterija u skladu s prirodom i svrhom predmeta konkretnog javnog ugovora, npr: kvalitet, cijena, tehnička sposobnost, funkcionalne i ekološke karakteristike, operativni troškovi, ekonomičnost, postprodajni servis i tehnička pomoć, datum isporuke i period isporuke ili period izvršenja;
  - b) ili najniže cijene tehnički zadovoljavajuće ponude.
- (2) Ugovor se dodjeljuje odabranom ponuđaču koji je dostavio najbolje ocijenjenu prihvatljivu ponudu u skladu s tačkama a) i b) stava (1) ovog člana.

Član 35. (Ocjena ponuda)

- (1) Ugovorni organ ocjenjuje i poredi ponude koje su podnijeli kvalificirani ponuđači, primjenjujući kriterije za dodjelu ugovora navedene u tenderskoj dokumentaciji u skladu s članom 34. ovog zakona.
- (2) U otvorenom i ograničenom postupku, pregovori između ugovornog organa i ponuđača o osnovnim aspektima ugovora, a naročito o cijeni, nisu dozvoljeni. Međutim, ugovorni organ može od ponuđača zahtijevati da pojasne svoje ponude bez unošenja bilo kakvih izmjena u sadržaj ponude.

Član 36. (Neprirodno niske ponude)

- (1) Ukoliko se, za dati ugovor, dostavljene ponude pokažu neprirodno niskim u odnosu na robu, usluge ili radove koji su predmet ugovora, ugovorni organ će od ponuđača zahtijevati da opravda ponuđenu cijenu. Ako ponuđač ugovornom organu ne pruži zadovoljavajuće opravdanje, ugovorni organ ima pravo odbaciti ponudu.

(2) Da bi dobio opravdanje za neprirodno nisku cijenu, ugovorni organ u pisanoj formi zahtijeva da dotični ponuđač pruži detaljne informacije o relevantnim sastavnim elementima ponude, uključujući elemente cijene i kalkulacija. Ugovorni organ uzima u razmatranje objašnjenja koja se na primjeren način odnose na:

- a) ekonomičnost proizvodnog procesa, pruženih usluga ili građevinske metode;
- b) izabrana tehnička rješenja i/ili izuzetno pogodne uslove koje ponuđač ima za dostavu roba ili usluga ili za izvođenje radova;
- c) originalnost posla, roba ili usluga koje je ponuđač ponudio;
- d) usklađenost s važećim odredbama koje se odnose na radnu zaštitu i uslove rada na mjestu gdje se izvodi rad, pruža usluga ili isporučuje roba.

Član 37.

(Preferencijalni tretman domaćeg)

Preferencijalni tretman za domaće može biti primijenjen samo u mjeri u kojoj to dopuste podzakonski akti.

ODJELJAK VII. DUŽNOSTI NAKON DODJELE UGOVORA

Član 38.

(Obavještanje kandidata i ponuđača o rezultatima)

(1) Ugovorni organ će istovremeno, a najkasnije u roku od sedam dana od donošenja odluke, pismeno obavijestiti kandidate, odnosno ponuđače koji su blagovremeno podnijeli zahtjeve ili ponude o odlukama koje su donesene u pogledu pretkvalifikacije, ocjene ponuda ili obustavljanja postupka.

(2) Obavještenje kandidatima, kao minimum, obavezno sadrži podatke o tome da li je dati kandidat zadovoljio pretkvalifikacije ili ne. U slučaju da nije, navode se razlozi.

(3) U obavještenju ponuđačima čija je ponuda odbijena obavezno se navode razlozi odbijanja.

(4) Obavještenje svim ponuđačima, kao minimum, obavezno sadrži ime ponuđača kome je ugovor dodijeljen i razloge izbora te ponude u skladu s članom 9. ovog zakona.

(5) U slučaju da je postupak obustavljen, u obavještenju kandidatima ili ponuđačima navode se razlozi obustavljanja.

Član 39.

(Ugovori)

(1) Ugovorni organ nudi ugovor onom kvalificiranom ponuđaču koji je dostavio najniže ocijenjenu prihvatljivu ponudu u skladu s odredbama članova 35. do 37. ovog zakona. Ugovor se zaključuje u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine o obligacijama. Nijedan ugovor ne može se zaključiti u periodu od 15 dana od datuma kada su ponuđači obaviješteni o rezultatu u skladu sa stavom (1) člana 38. ovog zakona.

(2) Ako dobavljač kojem je dostavljen prijedlog dodjele ugovora:

- a) u pisanoj formi odbije dodjelu ugovora; ili
- b) propusti da ostavi garanciju za izvršenje ugovora o nabavci, kako je propisano u tenderskoj dokumentaciji; ili
- c) propusti da potpiše ugovor o nabavci; ili
- d) odbije da zaključi ugovor pod uslovima navedenim u tenderskoj dokumentaciji;

ugovorni organ predlaže dodjeljivanje ugovora onom dobavljaču čija je ponuda po redoslijedu odmah nakon ponude najuspješnijeg ponuđača koji je odbio dodjelu ugovora.

(3) Prilikom dodjele ugovora o nabavci, cijena navedena u najuspješnijoj ponudi, kao i uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji ne mogu se mijenjati. Ukoliko se u tenderskoj dokumentaciji dopušta odredba o varijabilnoj cijeni (cjenovna formula),

zasnovana na određenim/definiranim objektivnim pravilima, takva odredba može biti unesena u ugovor.

(4) Dobavljač kojem je dodijeljen ugovor neće sklapati podugovor ni o jednom bitnom dijelu ugovora bez prethodnog pismenog odobrenja ugovornog organa. Elementi ugovora koji se podugovaraju i identitet podugovarača obavezno se saopćavaju ugovornom organu blagovremeno prije sklapanja podugovora. Ugovorni organ obavijestit će dobavljača o svojoj odluci u roku od 15 dana nakon prijema saopćenja, navodeći razloge u slučaju odbijanja. Dobavljač kojem je dodijeljen ugovor snosi punu odgovornost za realizaciju ugovora.

(5) Ugovorni organ neće odobriti zaljubljenje ugovora s podugovaračem ako on ne ispunjava uslove predviđene čl. 23., 24., 25. i 26. ovog Zakona.

(6) Ugovorni organ u ugovoru postavlja uslov da dobavljač kojem je dodijeljen ugovor o javnoj nabavci nema pravo da zapošljava, u svrhu izvršenja ugovora o javnoj nabavci, fizička ili pravna lica koja su učestvovala u pripremi tenderske dokumentacije ili su bila u svojstvu člana ili stručnog lica koje je angažirala Komisija za nabavke, nadležna za dodjelu navedenog ugovora o javnoj nabavci, najmanje šest mjeseci po zaključenju ugovora.

Član 40.

(Obavještenje o dodjeli ugovora)

(1) Ugovorni organ u skladu s članom 20. ovog zakona objavljuje obavještenje o dodjeli ugovora na osnovu rezultata postupka dodjele. Takva obavještenja objavljuju se što je prije moguće, ali ne kasnije od 30 dana po zaključenju ugovora.

(2) U slučaju da je u skladu s članom 32. ovog zakona zaključen okvirni sporazum, ugovorni organ objavljuje obavještenje o dodjeli ugovora na osnovu zaključenog okvirnog sporazuma i nije dužan objavljivati obavještenja o dodjeli svakog ugovora koji se zaključi na osnovu tog sporazuma.

(3) Obavještenje o dodjeli ugovora sadržava informacije koje reguliraju podzakonski akti.

Član 41.

(Izveštaj o postupku nabavke)

(1) Ugovorni organ priprema izvještaj o svakom postupku dodjele ugovora koji se obavi u skladu s odredbama ovog poglavlja, uključujući i slučajeve kada je zaključen okvirni sporazum.

(2) Izvještaj uključuje primjerene informacije zavisno od izabranog postupka dodjele. Minimum informacija koje izvještaj sadrži utvrđuje se u podzakonskim aktima.

(3) Izvještaj se priprema i dostavlja Agenciji za javne nabavke u roku od 15 dana nakon datuma okončanja postupka nabavke. Agencija za javne nabavke utvrđuje pravila i obrasce za dostavu izvještaja.

Član 42.

(Arhiviranje dokumenata)

Zaključeni ugovori o nabavci, zahtjevi, ponude, tenderska dokumentacija i dokumenti koji se odnose na ispitivanje i ocjenjivanje zahtjeva i ponuda, kao i drugi dokumenti vezani za nabavku, čuvaju se u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine koji se odnose na arhiviranje.

ODJELJAK VIII. KONKURS ZA IZRADU IDEJNE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE

Član 43.

(Provođenje konkursa za izradu idejnog rješenja)

- (1) Konkurs za izradu idejnog rješenja oglašava se u skladu s odredbama članova 19. i 20. ovog zakona.
- (2) Konkurs za izradu idejnog rješenja provodi se kako bi se odredio učesnik ili učesnici koji su podnijeli najbolji plan ili idejni prijedlog kada se namjerava:
- a) dodijeliti ugovor o pružanju usluga pobjedniku konkursa ili jednom od pobjednika konkursa.
U ovom slučaju ugovorni organ može se opredijeliti da iza postupka konkursa za izradu idejnog rješenja uslijedi postupak dodjele ugovora o pružanju usluga i to putem pregovaračke procedure bez objave obavještenja o nabavci kako je navedeno u članu 11. stav (3) tačka c) ovog zakona, pozivajući jednog ili više pobjednika konkursa na pregovore o uslovima ugovora; ili
  - b) osigurati nagrade pobjedniku ili pobjednicima konkursa ili druge nagrade za učešće.
- (3) Ugovorni organ utvrdit će pravila za organizaciju konkursa za izradu idejnog rješenja i uključiti ih u tendersku dokumentaciju pripremljenu na primjeren način u skladu s članom 13. ovog zakona.
- (4) I pravnim i fizičkim licima dozvoljeno je da učestvuju u konkursu za izradu idejnog rješenja.
- (5) Prihvatanje učesnika u konkursu za izradu idejnog rješenja ne može se ograničavati pozivanjem na određenu teritoriju niti se može provoditi drugo ograničenje diskriminatornog karaktera.
- (6) Ugovorni organ može se odlučiti na provođenje pretkvalifikacionog izbora kandidata, koje će pozvati da dostave svoje idejne projekte. U tom slučaju, ugovorni organ određuje nediskriminatorne kvalifikacijske kriterije koji mogu osigurati stvarnu konkurenciju i navodi ih u tenderskoj dokumentaciji.

Član 44.
(Konkursna komisija)

- (1) Projekte koje su ponuđači blagovremeno podnijeli ocjenjuje Konkursna komisija, koju formira ugovorni organ ili ovlaštenu organ. Ugovorni organ dužan je u potpunosti ovlastiti Konkursnu komisiju za ocjene projekata i određivanje jednog ili više pobjednika. Konkursna komisija sastavljena je isključivo od fizičkih lica koja su nezavisna od učesnika u konkursu. Samo se fizička lica besprijekorne reputacije koja su potpisala Izjavu o nepristrasnosti i Izjavu o povjerljivosti imenuju za članove Komisije. U slučaju kada se od učesnika u konkursu zahtijeva posebna stručna kvalifikacija, Konkursna komisija formirat će se uz zastupljenost stručnjaka tražene kvalifikacije.
- (2) Konkursna komisija je samostalna u donošenju svojih odluka ili mišljenja. Ocjenjuju se samo anonimno prijavljeni projekti. Konkursna komisija može saznati ime uspješnog učesnika, odnosno uspješnih učesnika isključivo nakon što donese odluku u vezi s jednim ili više najboljih idejnih rješenja ili projekata.
- (3) Projekti se ocjenjuju prema kriterijima za ocjenjivanje utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji, a oni ne moraju nužno biti zasnovani na najnižoj cijeni ili ekonomski najpovoljnijoj ponudi.
- (4) Konkursna komisija odlučuje isključivo na svojim sastancima. Na sastancima Konkursne komisije vode se zapisnici, koji su sastavni dio Izvještaja o postupku, a on se sačinjava i dostavlja Agenciji za javne nabavke, u skladu s odredbama člana 41. ovog zakona.

POGLAVLJE III.
DODJELA UGOVORA ISPOD DOMAĆIH VRIJEDNOSNIH RAZREDA

Član 45.

(Vrste postupaka za dodjelu ugovora ispod domaćih vrijednosnih razreda)

(1) Ugovor o nabavci roba, usluga ili radova čiju je vrijednost ugovorni organ procijenio na iznos koji je niži od domaćeg vrijednosnog razreda iz stava (2) člana 6. ovog zakona može se dodijeliti u jednom od sljedećih postupaka:

- a) kroz postupak koji je utvrđen u članovima 10. i 11. ovog zakona, prema uslovima iz tih članova i u skladu s Pravilima iz Poglavlja II. ovog zakona; ili
- b) kroz postupak konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda u skladu s odredbama člana 46. ovog zakona i stava (2) ovog člana.

(2) Ugovor za nabavku roba, usluga ili radova čiju je vrijednost ugovorni organ procijenio u skladu s odredbama stavova (5) do (8) člana 6. ovog zakona na iznos koji je jednak ili manji od 6.000,00 KM može se dodijeliti putem direktnog sporazuma, u skladu s odredbama člana 47. ovog zakona. Ugovorni organ dužan je osigurati da ukupna godišnja vrijednost takvih kupovina ne prelazi 10% njegovog ukupnog godišnjeg budžeta za nabavke.

(3) Ugovorni organ priprema i dostavlja izvještaj Agenciji za javne nabavke o svakom ugovoru dodijeljenom u skladu s odredbama ovog poglavlja, kako je određeno u podzakonskim aktima i prema obrascu izvještaja koji utvrdi Agencija za javne nabavke. Svi dokumenti koji se odnose na dodjelu ugovora čuvaju se u skladu s članom 42. ovog zakona.

Član 46.

(Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda)

(1) Konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda je postupak u kojem ugovorni organ, radi dodjeljivanja konkretnog ugovora u skladu s odredbama stavova (3) do (6) ovog člana, upućuje zahtjev za dostavljanje ponuda za snabdijevanje robama, uslugama ili radovima određenom broju dobavljača, davalaca usluga ili izvođača radova, a pri tome taj broj nije manji od tri.

(2) Ugovorni organ može dodatno objaviti odgovarajuće obavještenje u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

(3) Zahtjev za ponude iz stava (1) ovog člana obuhvata adekvatne i dovoljne informacije na osnovu kojih dobavljači mogu pripremiti svoje ponude na stvarno konkurentskom osnovu. Zahtjev također sadrži i precizan rok i mjesto prijema ponuda. Dodjela ugovora isključivo se zasniva na najnižoj cijeni u skladu s tačkom b) člana 34. ovog zakona.

(4) Svaki dobavljač, pružalac usluga ili izvođač radova može ponuditi samo jednu cijenu, koju nakon dostavljanja ponude ne može mijenjati. O ponuđenoj cijeni se ne pregovara.

(5) Ugovorni organ ocjenjuje primljene ponude nakon isteka roka spomenutog u stavu (3) ovog člana na osnovu kriterija koji su utvrđeni u skladu sa stavom (3) ovog člana. Ukoliko su prikupljene najmanje tri odgovarajuće ponude, ugovorni organ ugovor dodjeljuje onom dobavljaču, davaocu usluga ili izvođaču radova koji zadovoljava kriterije za dodjelu navedene u zahtjevu za dostavljanje ponuda.

(6) U slučaju kada su prikupljene manje od tri odgovarajuće ponude, ugovorni organ poništava postupak i započinje naredni obnovljeni postupak. Međutim, ukoliko se ugovorni organ u prethodnom postupku opredijelio na dodatno objavljivanje obavještenja iz stava (2) ovog člana, tada se ne zahtijeva ponavljanje postupka u slučaju prijema manje od tri odgovarajuće ponude i ugovorni organ u tom slučaju može neposredno pristupiti dodjeljivanju ugovora dobavljaču čija ponuda zadovoljava kriterije navedene u zahtjevu za dostavljanje ponuda, u skladu s odredbama članova 38. i 39. ovog zakona.

(7) Agencija za javne nabavke priprema obrasce i/ili standardne dokumente koji se koriste u postupku konkurentskog zahtjeva za podnošenje ponuda.

Član 47.

(Direktni sporazum)

Direktni sporazum podrazumijeva postupak u kojem ugovorni organ prikuplja prijedlog cijene ili ponudu od pojedinačnog dobavljača, davaoca usluga ili izvođača radova i pregovara ili prihvata tu cijenu kao uslov za konačni sporazum. Takav postupak definira se u internom pravilniku ugovornog organa, koji ga utvrđuje u skladu s modelom koji priprema Agencija za javne nabavke.

POGLAVLJE IV. PRIMJENA ZAKONA

ODJELJAK I. INSTITUCIJE

Član 48.

(Agencija za javne nabavke)

(1) Agencija za javne nabavke (u daljnjem tekstu: Agencija) ovim zakonom se osniva kao samostalna, upravna organizacija sa statusom pravnog lica. Agencija će imati sjedište u Sarajevu i posjedovat će pečat u skladu sa Zakonom o pečatu institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/98; 14/03).

(2) Agencija će imati dvije filijale sa sjedištem u Banjoj Luci i Mostaru. Filijale neće imati status pravnih lica i neće biti ovlaštene da donose odluke bez odobrenja Agencije. One će imati pečate identične pečatu Agencije, koji će kao jedinu dopuštenu razliku dodatno sadržavati naziv i lokaciju filijale.

(3) Agencija će početi s radom u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona.

(4) Uloga Agencije je da osigura pravilno provođenje ovog zakona. Detaljne nadležnosti Agencije bit će definirane u podzakonskim aktima. Nadležnosti Agencije će obavezno uključivati:

- a) predlaganje izmjena i dopuna ovog zakona i pratećih podzakonskih akata, u cilju osiguranja njihove djelotvornosti i svrsishodnosti;
- b) unapređenje informiranosti ugovornih organa i dobavljača o propisima o javnim nabavkama i njihovim ciljevima, postupcima i metodama;
- c) objavljivanje priručnika i uputstava, kao i izrada i ažuriranje standardnih obrazaca i modela, u skladu s odredbama ovog zakona i pratećih podzakonskih akata, namijenjenih ugovornim organima;
- d) pružanje tehničke i savjetodavne pomoći i ugovornim organima i dobavljačima u vezi s primjenom i tumačenjem odredbi ovog zakona i pratećih podzakonskih akata;
- e) uspostava sistema za praćenje ugovornih organa u vezi s primjenom ovog zakona;
- f) prikupljanje, analiza i objavljivanje informacija u vezi s postupcima javnih nabavki i dodijeljenim ugovorima o javnim nabavkama;
- g) razvijanje elektronskog informacionog sistema dostupnog na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, koji bi dodatno, pored "Službenog glasnika", objavljivao tendersku dokumentaciju;
- h) pokretanje i podrška razvoju prakse elektronskih nabavki i komunikacija u oblasti javnih nabavki;
- i) objavljivanje informacija u vezi s obukom, objavljivanje priručnika i druge vrste pomoći na planu profesionalnog razvoja u području javnih nabavki;
- j) vođenje evidencije akreditiranih predavača iz oblasti javnih nabavki;
- k) podnošenje godišnjih izvještaja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

(5) Agencija ima direktora i Odbor .

(6) Direktor Agencije donosi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije u roku od dva mjeseca nakon uspostavljanja Agencije .

(7) Odbor Agencije daje saglasnost na podzakonske akte koje donosi direktor Agencije.

(8) U skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04 i 37/04), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine imenuje direktora sa statusom sekretara s posebnim zadatkom na period od pet godina s mogućnošću jednog ponovnog imenovanja. Direktora može razriješiti dužnosti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Odbora, a u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi Bosne i Hercegovine.

(9) Odbor Agencije sastoji se od sedam članova. Članovi su: ministar finansija i trezora Bosne i Hercegovine, ministar finansija Federacije Bosne i Hercegovine, ministar finansija Republike Srpske i četiri stručnjaka koji su izabrani putem javnog konkursa na način predviđen podzakonskim aktima. Gradonačelnik Brčko Distrikta imenuje u Odbor jednog posmatrača iz Brčko Distrikta. Direktor Agencije ima status posmatrača u Odboru. Članovi Odbora, osim ministara ili njihovih predstavnika, uključujući posmatrača iz Brčko Distrikta, imaju petogodišnji mandat u Odboru, uz mogućnost jednog ponovnog imenovanja.

(10) Članovi Odbora većinom glasova između sebe biraju predsjedavajućeg na period od dvije godine. Odbor se sastaje jednom u tri mjeseca ili češće, ukoliko predsjedavajući to ocijeni potrebnim. Agencija Odboru osigurava odgovarajuća sredstva i kadrovsku podršku kako bi Odboru bilo omogućeno da izvršava svoje dužnosti u skladu s ovim zakonom.

(11) Svi ugovorni organi s teritorije Bosne i Hercegovine obavezni su saradivati s Agencijom, njenim direktorom i Odborom kada oni obavljaju svoje aktivnosti koje proističu iz okvira nadležnosti utvrđenih ovim zakonom i pratećim podzakonskim aktima.

Član 49.

(Ured za razmatranje žalbi)

(1) Provođenje odredbi ovog zakona osigurat će se postupkom utvrđenim u Odjeljku II. ovog poglavlja, koji će kao drugostepeni organ voditi Ured za razmatranje žalbi (u daljnjem tekstu: URŽ).

(2) URŽ se ovim zakonom osniva kao samostalna, upravna organizacija sa statusom pravnog lica. URŽ će imati sjedište u Sarajevu i posjedovat će pečat u skladu sa Zakonom o pečatu institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/98; 14/03).

(3) URŽ će početi s radom do 31. 3. 2006. godine.

(4) Predsjedavajući URŽ-a donosi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji URŽ-a u roku od dva mjeseca od uspostavljanja URŽ-a.

(5) URŽ se sastoji od tri člana, koji se biraju iz reda priznatih stručnjaka upravnog prava i/ili upravnog postupka, koji imaju status jednak statusu nezavisnih sudija, nespojiv s obavljanjem bilo koje druge neposredne ili posredne, stalne ili povremene dužnosti, sa izuzetkom akademskih aktivnosti, i tri člana, koji su stručnjaci u oblasti izvođenja radova, javnih nabavki, transporta i strateškog poslovnog upravljanja, a izabrani su putem javnog konkursa na način predviđen podzakonskim aktima.

(6) Po okončanju javnog konkursa, Vijeće ministara predlaže Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine članove URŽ-a, uzimajući u obzir da dva člana budu iz Federacije BiH i jedan iz Republike Srpske.

(7) Članove URŽ-a imenuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.

(8) URŽ dostavlja godišnje izvještaje Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

ODJELJAK II. POSTUPAK REVIZIJE

Član 50.

(Prigovori)

Svaki dobavljač koji ima legitiman interes za konkretan ugovor o javnoj nabavci i koji smatra da je ugovorni organ u toku konkretnog postupka dodjele ugovora prekršio jednu ili više odredbi ovog zakona i/ili pratećih podzakonskih akata ima pravo uložiti prigovor na postupak, na način i u rokovima utvrđenim u članu 51. ovog zakona.

Član 51.

(Postupak i rokovi za podnošenje i razmatranje prigovora)

(1) Prigovor se podnosi odnosnom ugovornom organu kao prvostepenoj instanci u žalbenom postupku, u pisanoj formi, u roku od pet dana od dana kada je podnosilac saznao ili je trebalo da sazna za navodnu povredu ovog zakona, i ne kasnije od jedne godine od datuma navodne povrede.

(2) Po prijemu pismenog prigovora, ugovorni organ obustavlja postupak dodjele ugovora u toku dok se prigovor u potpunosti ne razmotri i ne donese odluka prije isteka roka utvrđenog u stavu (4) ovog člana.

(3) Ugovorni organ dužan je, ukoliko je to potrebno, produžiti rokove za postupak dodjele ugovora za period trajanja obustave iz stava (2) ovog člana. U slučaju da zbog razmatranja prigovora dođe do promjene rokova postupka dodjele ugovora o kojima su dobavljači bili prethodno obaviješteni, ugovorni organ će im o tome uputiti obavještenje, navodeći razloge za produženje rokova.

(4) Ugovorni organ obavezan je razmotriti prigovor i donijeti obrazloženu odluku u roku od pet dana od prijema prigovora i najkasnije narednog radnog dana obavijestiti podnosioca prigovora o donesenoj odluci i istovremeno je obrazložiti.

(5) Ako ugovorni organ propusti da razmotri prigovor u roku utvrđenom u stavu (4) ovog člana ili prigovor odbije, podnosilac prigovora može uložiti pismenu žalbu URŽ-u u roku od pet dana počev od prvog radnog dana nakon isteka roka utvrđenog u stavu (4) ovog člana, ili, u slučaju da je ugovorni organ odbio prigovor u prvostepenom postupku, od datuma kada je ugovorni organ o tome obavijestio podnosioca prigovora. Kopija pismene žalbe istovremeno će biti dostavljena ugovornom organu.

(6) Po prijemu kopije pismene žalbe podnosioca, ugovorni organ obustavit će postupak dodjele ugovora u toku na period od pet dana, osim ako URŽ ne izda drugačije pismene instrukcije.

(7) Stavovi (5) i (6) ovog člana ne primjenjuju se u slučaju postupka direktnog sporazuma prema stavu (2) člana 45. ovog zakona.

Član 52.

(Ovlaštenja Ureda za razmatranje žalbi)

(1) Po prijemu žalbe u pisanoj formi, URŽ će se uvjeriti da je ugovorni organ obustavio postupak dodjele ugovora u toku na period od pet dana, osim ukoliko mu URŽ drugačije naloži. Prije isteka ovog roka, URŽ donosi odluku o tome da li će se izdati privremeni nalog u skladu sa stavom (2) ovog člana i o tome obavještava ugovorni organ najkasnije narednog radnog dana.

(2) U bilo kom trenutku nakon prijema žalbe, a prije zaključenja ugovora, URŽ može, putem privremenog naloga i u očekivanju svoje konačne odluke po žalbi, obustaviti postupak dodjele ugovora na koji se odnosi navodna povreda ili obustaviti provođenje bilo koje odluke ili radnje ugovornog organa za vrijeme odvijanja postupka, u sljedećim slučajevima:

- a) s obzirom na informacije kojima raspolaže URŽ, vjerovatno je da će žalba biti riješena u korist žalbenika, i/ili
- b) odluka o obustavi postupka ne bi prouzrokovala nesrazmjernu štetu na račun javnog interesa, ugovornog organa ili ponuđača.

(3) Prije zaključenja ugovora o javnoj nabavci, URŽ je, ukoliko smatra da je odluka ili radnja ugovornog organa narušila bilo koju obavezu iz ovog zakona, ovlašten da:

- a) sačini izjavu u vezi s pravnim pravilima ili principima koji se odnose na predmet žalbe;
- b) u cjelini ili djelimično poništi bilo koji akt ili odluku ugovornog organa koji nisu u skladu s ovim zakonom, što podrazumijeva i ovlaštenje za otklanjanje bilo koje tehničke ili druge specifikacije koja nije u skladu s ovim zakonom;
- c) izda nalog ugovornom organu da otkloni svaku povredu i da nastavi postupak dodjele ugovora u skladu s tim;
- d) izda nalog za prekid postupka dodjele ugovora;
- e) donese odluku o naknadi štete žalbeniku, koji je, kao ponuđač, a zbog počinjene povrede ovog zakona, pretrpio gubitak ili štetu.

(4) Nakon zaključenja ugovora o javnoj nabavci, URŽ je, ukoliko smatra da je odluka ili radnja ugovornog organa narušila bilo koju obavezu iz ovoga zakona, ovlašten da:

- a) sačini izjavu u vezi s pravnim pravilima ili principima koji se odnose na predmet žalbe i, ukoliko je to opravdano;
- b) dodijeli naknadu štete žalbeniku, koji je, kao ponuđač, a zbog počinjene povrede ovoga zakona, pretrpio gubitak ili štetu.

(5) Visina odštete koja se dodjeljuje u skladu s ovim stavom ograničena je do iznosa troškova pripreme ponude ili do 10% ponuđačeve ponuđene cijene, zavisno od toga koji je od ova dva iznosa veći. URŽ može, ukoliko smatra da je odluka ili radnja ugovornog organa narušila bilo koju obavezu iz ovog zakona, ugovornom organu naložiti da žalbeniku nadoknadi troškove žalbenog postupka.

(6) Odluka KRŽ-a je konačan upravni akt. KRŽ je obavezna dostaviti svoju odluku žaliocu i ugovornom organu. Ugovorni organ je obavezan dostaviti odluku KRŽ-a svim ostalim ponuđačima koji su učestvovali u postupku koji je prethodio donošenju odluke KRŽ-a i to najkasnije u roku od tri dana od dana prijema odluke KRŽ-a. Protiv odluke KRŽ-a može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema odluke. Tužba kojom se pokreće upravni spor nema suspenzivno dejstvo.

U upravnom sporu protiv odluke KRŽ-a Sud Bosne i Hercegovine odlučuje po hitnom postupku. Na osnovu zahtjeva za odgađanje od izvršenja konačnog upravnog akta KRŽ-a odlučuje Sud Bosne i Hercegovine rješenjem o privremenoj mjeri.

(7) U slučaju da URŽ smatra da je službeno lice ugovornog organa izvršilo promišljenu i namjernu povredu ovog zakona, ugrožavajući time njegovu svrhu navedenu u članu 1. ovog zakona, URŽ, pored ovlaštenja navedenih u stavovima od (1) do (5) ovog člana, može:

- a) da podnese prekršajnu ili krivičnu prijavu nadležnom sudu; ili
- b) izreći novčane kazne u iznosu do 4.000,00 KM .

(8) U skladu s odredbama ovog člana, podzakonskim aktima regulirat će se procedure rada URŽ-a, uključujući i objavljivanje godišnjeg izvještaja o aktivnostima URŽ-a.

POGLAVLJE V. USVAJANJE PODZAKONSKIH AKATA

Član 53. (Podzakonski akti)

U roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će, na prijedlog ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine, usvojiti podzakonske akte u kojima će biti pojašnjene postavke ovoga zakona u skladu s njegovim odredbama, a posebno u smislu članova 1., 4., 6.,

7., 12., 13., 18., 19., 20., 30., 37., 40., 41., 45., 48., 49., 50. i 52. ovog zakona.

POGLAVLJE VI. PRIJELAZNE ODREDBE, PRESTANAK VAŽENJA, STUPANJE NA SNAGU

Član 54.

(Privremeno vršenje nadležnosti Agencije za javne nabavke i Ureda za razmatranje žalbi)

(1) U prijelaznom periodu od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona, nadležnosti Agencije za javne nabavke vršit će Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

(2) U prijelaznom periodu do 31. 3. 2006. godine., nadležnosti Ureda za razmatranje žalbi vršit će Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine, svako u okviru svojih nadležnosti.

Član 55.

(Okončanje započelih postupaka dodjele ugovora)

Sve radnje u postupcima javne nabavke koje su započete objavljivanjem obavještenja o nabavci, u skladu sa do tada važećim propisima o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini, prije stupanja na snagu ovoga zakona, i za koje nije zaključen ugovor o nabavci ili protiv kojih se vodi sudski ili bilo koji drugi postupak, bit će okončane u skladu s propisima o javnim nabavkama do tada važećim u Bosni i Hercegovini.

Član 56.

(Prestanak važenja)

(1) Nakon stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Odluka o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova za potrebe institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 13/03 i 7/04) kao i svi ostali propisi koji su regulirali materiju propisanu ovim zakonom, uz izuzeće slučajeva iz člana 55. ovog zakona.

(2) U roku od 60 dana nakon stupanja na snagu ovog zakona, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine stavljaju van snage Zakon o postupku nabavke robe, usluga i ustupanju radova RS-a ("Službene novine RS-a", br. 20/01); Uredbu o postupku nabavke roba, o uslugama i ustupanju radova u FBiH ("Službeni glasnik FBiH", br. 40/03, 58/03 i 11/04); Pravilnik o postupku nabavke robe, obavljanju usluga i ustupanju radova u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta", br. 14/02), kao i sve ostale propise koji su regulirali materiju utvrđenu ovim zakonom, uz izuzeće slučajeva iz člana 55. ovog zakona. Ovaj zakon primjenjivat će se u entitetima i Brčko Distriktu.

Član 57.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupit će na snagu osmog dana nakon objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

ANEKS I.

**LISTA AKTIVNOSTI KOJE SE SPOMINJU U ČL. (2) ST. (12)
ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA U BOSNI I HERCEGOVINI³**

Ove aktivnosti uključuju izgradnju novih objekata, rekonstrukciju i uobičajene popravke.

Grupa	Klasa	Predmet	Zabilješke
1		Priprema gradilišta	
	11	Demoliranje i rušenje zgrada; prebacivanje zemlje	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demoliranje zgrada i drugih građevina - raščišćavanje gradilišta - prebacivanje zemlje: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kopanje, ▪ punjenje, ▪ poravnavanje i gradiranje gradilišta, ▪ kopanje rovova, ▪ prebacivanje stijena, ▪ rušenje eksplozivima itd. - priprema gradilišta za miniranje: <ul style="list-style-type: none"> ▪ uklanjanje viška tereta i ostali radovi na razvoju i pripremi mineralnih svojstava i lokacije <p>Ova klasa također uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - drenažu gradilišta - drenažu poljoprivrednog i šumskog zemljišta
	12	Bušenje i burgijanje	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - probno bušenje, probno burgijanje i uzimanje uzoraka jezgra u svrhu gradnje, te u geofizičke, geološke ili slične svrhe <p>Ova klasa isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bušenje izvorišta nafte ili plina za proizvodnju - bušenje izvorišta vode, vidjeti 25 - potapanje jama i okna, vidjeti 25 - istraživanje naftnih i plinskih polja, geofizičko, geološko i seizmičko praćenje
2		Gradnja cijele građevine ili njenih dijelova, građevinarstvo	
	21	Opća gradnja zgrada i građevinski radovi	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradnju svih tipova zgrada - gradnju građevina u građevinarstvu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ mostova, uključujući i one za podignute autoputeve, ▪ vijadukte, ▪ tunele i metroe, ▪ duge cjevovode, ▪ komunikacijske i elektrovodove, ▪ gradske cjevovode, ▪ gradske komunikacijske i elektrovodove. - pomoćne gradske radove - montažu i podizanje montažnih građevina na lokaciji <p>Ova klasa isključuje:</p>

³ Ova lista odnosi se na definiciju radnih aktivnosti koje se primjenjuju u procedurama EU.

			<ul style="list-style-type: none"> - uslužne aktivnosti vezane za vađenje nafte i plina - građevinske radove, osim zgrada, za stadione, bazene, gimnastičke dvorane, teniske terene, golf-terene i druge sportske objekte, vidjeti 23 - instalacije u zgradama, vidjeti 3 - završavanje zgrada, vidjeti 4 - arhitektonske i inženjerske aktivnosti - - građevinski projektni menadžment
	22	Podizanje krovnih pokrova i okvira	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podizanje krova - pokrivanje krova - hidroizolaciju
	23	Gradnja autoputeva, cesta, aerodroma i sportskih objekata	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradnju autoputeva, ulica, cesta, svih puteva za vozila i pješake - gradnju željeznica - gradnju aerodromskih pista - građevinske radove, osim zgrada, za stadione, bazene, gimnastičke - dvorane, teniske terene, golf-terene i druge sportske objekte - bojenje oznaka na površini cesta i na parkinzima <p>Ova klasa isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preliminarno pomjeranje zemljišta, vidjeti pod 11
	24	Gradnja vodoprivrednih projekata	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradnju: <ul style="list-style-type: none"> - vodenih puteva, - luka i riječnih radova, - rekreativnih luka (marina), - gatova, - brana i nasipa, - bagerovanje, - radove ispod površine zemlje.
	25	Drugi građevinski radovi koji uključuju posebne zanate	<p>Ova klasa uključuje građevinske aktivnosti koje se specijaliziraju u aspektu zajedničkom za različite dijelove građevina te one aktivnosti koje zahtijevaju specijalizirane vještine ili opremu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradnju temelja, uključujući odvoz zemlje, - bušenje i gradnju vodenih izvorišta, potapanje jama i okna, - podizanje gotovih čeličnih elemenata, - savijanje čelika, - polaganje cigle i kamena, - podizanje i skidanje skela i radnih platformi, uključujući najam skela i radnih platformi, - podizanje dimnjaka i industrijskih peći. <p>Ova klasa isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najam skele bez njenog podizanja i skidanja
3		Građevinske instalacije	
	31	Instalacija električnih žica i sklopova	<p>Ova klasa uključuje instalacije - u zgradama ili drugim građevinskim projektima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - električnih žica i sklopova,

			<ul style="list-style-type: none"> - telekomunikacijskih sistema, - električnih grijnih sistema, - rezidencijalnih antena, - požarnih alarma, - alarmnih sistema protiv obijanja, - liftova i eskalatora, - gromobrana itd.
	32	Aktivnosti izolacionih radova	<p>Ova klasa uključuje instalacije toplote, zvučne ili vibracione izolacije u zgradama ili drugim građevinskim projektima.</p> <p>Ova klasa isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hidroizolaciju, vidjeti 22
	33	Polaganje cijevi	<p>Ova klasa uključuje instalaciju - u zgradama ili drugim građevinskim projektima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cijevi i sanitarne opreme - plinske instalacije - opreme za grijanje, ventilaciju, hlađenje ili klimu - sisteme za prskanje <p>Ova klasa isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalaciju strujnih sistema za grijanje, vidjeti 31
	34	Druge instalacije u zgradama	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalaciju rasvjete i signalnih sistema na cestama, željeznicama, aerodromima i lukama, - instalaciju u zgradama ili drugim građevinskim projektima ostalih kablova i vodova.
4		Završetak gradnje	
	41	Gipsani radovi	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavljanje u zgradama ili drugim građevinskim projektima unutrašnjeg ili vanjskog gipsa ili štukature, uključujući slične materijale
	42	Vrata i prozori (stolarija)	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instalaciju gotovih vrata, prozora, te okvira za prozore i vrata, ugradbenih kuhinja, stepenica, opreme za radnje i slično, od drveta ili drugog materijala - unutrašnje završne radove, npr. strop, lamperija, pokretne pregrade itd. <p>Ova klasa isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavljanje parketa i drugih drvenih podnih obloga, vidjeti 43
	43	Podne i zidne obloge	<p>Ova klasa uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavljanje, polaganje, vješanje ili uklapanje u zgradama ili drugim građevinskim projektima: - zidova ili podnih ploča od keramike ili rezanog kamena, - parketa i drugih drvenih podnih podloga, - tepiha ili linoleumskih podnih obloga, uključujući i gumu ili plastiku, - teraco, mramorne, granitne ili škriljčane podne ili zidne obloge, - tapete.
	44	Bojenje i ustakljivanje	<p>Ova klasa uključuje:</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - unutrašnje ili vanjsko bojenje zgrada - bojenje građevina - instalaciju stakla, ogledala itd. Ova klasa isključuje: <ul style="list-style-type: none"> - instalaciju prozora, vidjeti 42
	45	Ostali radovi završavanja gradnje	Ova klasa uključuje: <ul style="list-style-type: none"> - instalaciju privatnih bazena - instalaciju parnih praonica, razbijanje pijeska i slične aktivnosti za gradnju eksterijera - druge radove završavanja gradnje i završne radove Ova klasa isključuje: <ul style="list-style-type: none"> - unutrašnje čišćenje zgrada i drugih građevina
5		Najam opreme za gradnju ili rušenje s radnikom koji upravlja opremom	
	50	Najam opreme za gradnju ili rušenje s radnikom koji upravlja opremom	Ova klasa isključuje: <ul style="list-style-type: none"> - najam mašina i opreme za gradnju ili rušenje bez radnika koji njima upravljaju

ANEKS II.

LISTA USLUGA KOJE SE ODOSE NA ČL. 2. ST. (10) I ČL. 6. ST. (3) ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA U BOSNI I HERCEGOVINI⁴

DIO A: Javni ugovori koji za predmet imaju sljedeće usluge dodjeljivat će se u skladu s Pravilima utvrđenim u Poglavlju II. ovog zakona onda kada vrijednost ugovora iznosi ili premašuje domaće vrijednosne razrede ustanovljene u čl. 6. st. (2) zakona i postupkom otvorenim za međunarodnu konkurenciju, kada vrijednost ugovora iznosi ili premašuje međunarodne vrijednosne razrede ustanovljene u čl. 6. st. (3) ovog zakona.

Broj kategorije	Predmet
1	Usluge servisiranja i popravke
2	Usluge kopnenog transporta ⁵
3	Usluge za aviotransport putnika i tereta, osim transporta pošte
4	Usluge kopnenog ⁶ i vazdušnog transporta pošte
5	Telekomunikacijske usluge
6	Finansijske usluge: a) usluge osiguranja; b) bankovne i investicijske usluge. ⁷
7	Kompjuterske i druge slične usluge

⁴ Ovaj list odnosi se na kategorije usluga vezane za procedure javnih nabavki u EU.

⁵ Osim za željeznički transport obuhvaćen kategorijom 18

⁶ Osim za željeznički transport obuhvaćen kategorijom 18

⁷ Osim finansijskih usluga u vezi sa izdavanjem, prodajom, kupovinom ili transferom vrijednosnih papira i obveznica ili drugih finansijskih instrumenata, te usluga Centralne banke
Također isključeno: usluge koje se tiču kupovine ili najma, po bilo kojoj finansijskoj proceduri, zemljišta, postojećih zgrada, ili druge nepokretne imovine, odnosno za to vezana prava; ipak, finansijske usluge pružene u vrijeme prije ili nakon ugovora o kupovini ili najmu, u bilo kojem obliku, bit će predmet zakona.

8	Istraživačke i razvojne usluge ⁸
9	Računovodstvene, revizorske i knjigovodstvene usluge
10	Usluge istraživanja tržišta i javnog mnijenja
11	Usluge konsaltinga u menadžmentu ⁹ te slične usluge
12	Arhitektonske usluge: - inženjerske usluge i integralne inženjerske usluge; - usluge urbanog planiranja i uređenja pejzaža; - slične naučne i tehničke konsultantske usluge; - usluge tehničkog ispitivanja i analize.
13	Reklamne usluge
14	Usluge čišćenja zgrada i upravljanja imovinom
15	Usluge izdavaštva i štampanja na bazi tarife ili ugovora
16	Kanalizacione i usluge odlaganja otpadaka; sanitarne i slične usluge

DIO B: Javni ugovori koji za predmet imaju sljedeće usluge dodjeljivat će se u skladu sa Pravilima utvrđenim u Poglavlju II. ovog zakona, onda kada vrijednost ugovora iznosi ili premašuje domaće vrijednosne razrede ustanovljene u čl. 6. st. (2) ovog zakona.

Broj kategorije	Predmet
17	Hotelske i restoranske usluge
18	Usluge željezničkog transporta
19	Usluge transporta vodama
20	Pomoćne transportne usluge i usluge podrške
21	Pravne usluge
22	Usluge zapošljavanja i osiguravanja osoblja ¹⁰
23	Usluge istrage i osiguranja, osim usluga oklopnih vozila
24	Obrazovne i stručno-obrazovne usluge
25	Zdravstvene i socijalne usluge
26	Rekreacione, kulturne i sportske usluge
27	Ostale usluge

DIO C: Javni ugovori koji za predmet imaju sljedeće usluge izuzeti su od primjene ovog zakona.

Kategorija	Predmet
a	Ugovori o zapošljavanju
b	Ugovori o finansijskim uslugama čiji su predmet: nabavka, prodaja, dodjela ili transfer vrijednosnih papira ili drugih finansijskih instrumenata i usluge Centralne banke
c	Ugovori o arbitraži i pomirenju
d	Ugovori o pribavljanju, razvoju, produkciji ili koprodukciji programa za radio i televizijsko emitiranje
e	Ugovori o uslugama istraživanja i razvoja, osim onih usluga istraživanja i razvoja gdje se dobrobit od njihovog korištenja isključivo koristi za potrebe ugovornog organa i usluge koje je u potpunosti platio ugovorni organ

⁸ Samo one usluge gdje dobrobit od njihovog korištenja pri obavljanju sopstvenih aktivnosti koristi isključivo ugovorni organ, uz uslov da naknadu za osiguranje tih usluga u cjelini izmiruje isti ugovorni organ.

⁹ Osim usluga arbitraže i pomirenja

¹⁰ Osim ugovora o zapošljavanju